

รายงานประชุมเจ้าหน้าที่จัดการศึกษา

๑. เรื่อง พระราชบัญญัติ โรงเรียนราษฎร์

พ.ศ. ๒๔๖๑

๒. พ.ร.บ. ร.ร. ราษฎร์ ๑๑

๓. พ.ร.บ. — — — ๑๑

๑๖๑

รายงานประชุมเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา

เรื่อง พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พ.ศ. ๒๔๖๑

รายงานประชุมเจ้าหน้าที่จัดการศึกษา
เรื่องพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. ๒๔๖๑
ประชุมที่สามัคยาจารย์สโมสรสถาน
วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๓๐ ก.ท. เลิกประชุมเวลา ๖.๐๕ ล.ท.
มหาอำมาตย์ตรี พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ อธิบดีกรมศึกษาธิการ เป็นประธาน
เสนาบดี กระทรวงธรรมการ อนุมัติแล้ว

—: * ๐ * :—

ผู้ที่เข้าประชุม คือ
เจ้ากรมกรมวิสามัญศึกษา
ข้าหลวงตรวจการศึกษาประจำภาค
ปลัดกรมกองบัญชาการ
ปลัดกรมกรมสามัญศึกษา
ปลัดกรมกรมวิสามัญศึกษา
ปลัดกรมกองสารบรรณ
กรรมการ มณฑลและผู้แทน
พนักงานตรวจการกรุงเทพ ฯ
กรรมการ จังหวัดในกรุงเทพ ฯ

—: * ๐ * :—

อธิบดีกรมศึกษาธิการซึ่งแจ้งเปิดประชุมว่า ก่อนที่จะได้ปรึกษาหารือ
ด้วยวิธีดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ กรมศึกษาธิการ
มีความยินดีที่เจ้าหน้าที่จัดการศึกษาในมณฑลได้มาพบปะปรึกษาร่วมกัน
ซึ่งโอกาสเช่นนี้ไม่มีใครมี เหตุฉะนั้นนอกจากเรื่องสำคัญที่ได้เรียก
มาประชุมโดยฉะเพาะยังจะได้ปรึกษาหารือกันในเรื่องอื่นๆ เป็นการ
แลกเปลี่ยนความรู้และวิธีการจัดการศึกษาแก่กันด้วย ต่อไปนี้จะเริ่มอธิบาย
ความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ และวิธีการที่จะพึง
ปฏิบัติให้ชอบด้วยพระราชประสงค์ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
ตราพระราชบัญญัตินั้นขึ้น.

พระราชบัญญัติและคำอธิบายประกอบ

—:๐:—

พระราชบัญญัติ

มีพระบรมราชโองการในพระ
บาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหา
จักรีบรมราชูปถัมภ์เกล้าเจ้าอยู่หัวดำรง
เหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า บัดนี้ เป็นกาลสมควรจะจัด
วางการปกครองโรงเรียนราษฎร์ทั่ว

คำอธิบายประกอบ

พระราชประสงค์ซึ่งทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้มีข้อบังคับสำหรับ
โรงเรียนราษฎร์ขึ้นนี้ ก็ด้วยได้ทรง
ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีผู้
นิยมจัดตั้งการฝึกสอนเด็กขึ้นโดยทั่ว
ไป แต่โดยที่ไม่มีหลักสำหรับยึด

พระราชบัญญัติ

พระราชอาณาจักร แลข้าราชการ
บทกฎหมาย ข้อบังคับ สำหรับโรงเรียน
ราษฎร นั้น วาง ลงไว้ ให้เป็น ระเบียบ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระ
หม่อมให้ตรา พระราชบัญญัติขึ้นไว้
สืบไปดังนี้.

คำอธิบายประกอบ

วิธี ดำเนินการของ ผู้จัดการ ย่อมมีทางที่
จะ ผลิต ผลัก ไขว้ เชื้อ ไป จาก ทาง ที่ ชอบ
ได้ง่าย มี พระราชประสงค์ ที่ จะ ทรง
ทะนุบำรุง กลบ ตรึง วิชา ให้ ได้ รับ การ
ศึกษา เพื่อ เป็น ไป แห่ง ความ เจริญ
แก่ ผู้ ศึกษา และ แก่ ชชาติ บ้าน เมือง
โดย ขบวนการ จึง ทรง พระกรุณา โปรด
เกล้าฯ ให้ รับ เข้า อยู่ใน ความ ขอ อด อด
บำรุง ของ รัฐบาล เหตุ ฉะนั้น
เจ้า หน้าที่ ผู้ จัดการ ศึกษา จึง จำ เป็น ต้อง
มุ่ง จัดการ ให้ เป็น ไป ชอบ ด้วย พระราช
ประสงค์ ไม่ใช่ มุ่ง ที่ จะ กด ขีด บัง
ให้ บุคคล ผู้ ตั้ง โรงเรียน ขึ้น ผิด สอน
ด้วย ความ มุ่ง มาก ปราศ ณา ติ ได้ รับ
ความ เกิด ร้อน โดย ใช้ เหตุ มี ทาง
ที่จะ ผ่อน ผัน ช่วย เหลือ ได้ เพียง ไร
ต้อง เข้า ช่วย เหลือ เป็น อย่าง ดี ที่ สก.

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้
ชื่อว่า “พระราชบัญญัติโรงเรียน
ราษฎร์” แด่ให้ ใช้เป็นกฎหมาย
จำเริญแต่วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๖๑ ฯ

มาตรา ๒ บทวิเคราะห้พิพทในพระ
ราชบัญญัตินี้ คำว่า “โรงเรียน”
ย่อม หมาย ความ จำ เพาะ โรง เรียน
ราษฎร์นอกรจากโรงเรียนรัฐบาลกล่าว
คือสถานทีอื่นเอกชนคนใดคนหนึ่
ให้ศึกษาแก่ หมู่ นักเรียน.

คำอธิบายประกอบ

กำหนดให้ ใช้ พระราชบัญญัติ
แต่วันที่ ๑ กรกฎาคมนั้น ไม่ใช้
หมายความว่า ต้อง จัดการ ตามพระ
ราชบัญญัติแต่วันที่ ๑กรกฎาคมทุก
สิ่งทุกอย่างแก่โรงเรียนราษฎร์ที่เคียว
อยู่ใน เจ้าหน้าทีที่ จะ พึง พิจารณาเห็นว่า
โรงเรียนใดถึงเวลาที่ควร จะ ให้ ปฏิ
บัติตามพระราชบัญญัติหรืออย่างไร
ก็จัดทีทำไปตามทีเห็น สมควร.

คำว่า “โรงเรียน” หมาย ความ
ว่าที่รวบรวม การ สั่ สอน ขึ้น และมี
นักเรียนแต่ ๒ คนขึ้นไป พระสอน
ศิษย์ ตาม วัถทีที บิคา มาตรา ๕๕
อาสอนบุตร หลาน ของ ตน และ สอน
เด็ก ในบ้าน จะ สอนแต่กลางวัน
หรือกลาง คิน หรือสอนเพียงวัน
ละ ๑ ชั่วโมง ๒ ชั่วโมงก็ที บิคา

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

มารดาพยาน^{๕๔} อา^{๕๖} จ้าง^{๕๖} ครุมาสอน^{๕๖} บุตร
หลาน^{๕๖} หรือเด็ก^{๕๖} ในบ้าน^{๕๖} ของ^{๕๖} ตน^{๕๖} เพียง
กลาง^{๕๖} วัน^{๕๖} หรือกลาง^{๕๖} คืน^{๕๖} หรือวัน^{๕๖} ละ^{๕๖} ๑
ชั่วโมง^{๕๖} ๒ ชั่วโมง^{๕๖} ก็^{๕๖} ได้^{๕๖} เหล่า^{๕๖} นั้น^{๕๖} ย
เป็น^{๕๖} โรงเรียน^{๕๖} ได้^{๕๖} ทั้ง^{๕๖} สิ้น^{๕๖} แต่^{๕๖} การ^{๕๖} ที่
จะ^{๕๖} พึง^{๕๖} ใช้^{๕๖} พระราชบัญญัติ^{๕๖} แห่ง^{๕๖} โรงเรียน^{๕๖}
ใด^{๕๖} ควร^{๕๖} เลือก^{๕๖} ใช้^{๕๖} แต่^{๕๖} แห่ง^{๕๖} โรงเรียน^{๕๖} ที่^{๕๖}
ทำ^{๕๖} การ^{๕๖} สอน^{๕๖} ซัก^{๕๖} จง^{๕๖} ไป^{๕๖} ใน^{๕๖} ทาง^{๕๖} ล่วง^{๕๖} คีล
สมาจาร^{๕๖} หรือ^{๕๖} ใน^{๕๖} ทาง^{๕๖} ไม่^{๕๖} ชอบ^{๕๖} ทวิ
นิต^{๕๖} ธรรม^{๕๖} ของ^{๕๖} เมือง^{๕๖} ไทย^{๕๖} ซึ่ง^{๕๖} ถ้า^{๕๖} หาก^{๕๖}
ละ^{๕๖} เลย^{๕๖} ไม่^{๕๖} เข้า^{๕๖} ครอง^{๕๖} การ^{๕๖} งาน^{๕๖} เลย^{๕๖} ย่อม^{๕๖}
จะ^{๕๖} นำ^{๕๖} มา^{๕๖} แห่ง^{๕๖} ความ^{๕๖} เสีย^{๕๖} หาย^{๕๖} แก่^{๕๖} บ้าน^{๕๖}
เมือง^{๕๖} หรือ^{๕๖} สถาน^{๕๖} ที่^{๕๖} ปรากฏ^{๕๖} แน่^{๕๖} ชัด^{๕๖}
ว่า^{๕๖} เป็น^{๕๖} ปฏิ^{๕๖} ปัก^{๕๖} ชัด^{๕๖} ต่อ^{๕๖} การ^{๕๖} สขา^{๕๖} ภิ^{๕๖} ยาล^{๕๖} ถ้า^{๕๖}
เพียง^{๕๖} พระ^{๕๖} ท่าน^{๕๖} สอน^{๕๖} คึ^{๕๖} มย^{๕๖} โดย^{๕๖} ปกติ^{๕๖}
หรือ^{๕๖} บิ^{๕๖} คาม^{๕๖} มา^{๕๖} รดา^{๕๖} พยา^{๕๖} นา^{๕๖} อา^{๕๖} สอน^{๕๖} บุ^{๕๖} ตร^{๕๖}
หลาน^{๕๖} หรือ^{๕๖} คน^{๕๖} ใน^{๕๖} บ้าน^{๕๖} ๕—๖ คน^{๕๖} และ

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

การ สอน นั้น เป็น ไป ชอบ ด้วย ความ
มุ่งหมาย ของ เรา และ สถานที่ ก็
ไม่เป็น คึง ที่ ว่า แล้ว จะ ยัง ไม่ ใช่ว่า
พระราชบัญญัติ แก่ โรงเรียน เช่น นั้น
ก็ ได้.

โรงเรียน ประชาบาล ซึ่ง อยู่ใน
ความคุ้มครองของรัฐบาลแล้ว อนึ่ง โดย
ไว้ใน จำพวก โรงเรียน รัฐบาล ได้.

คำว่า “นักเรียน” ย่อม หมาย
ความ ว่า บุคคล โดยบุคคล หนึ่ง หมายความว่า
โรงเรียน นั้น เพื่อ ประสงค์ จะ รับ ศึกษา.

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

คำว่า “ผู้จัดการโรงเรียน” ย่อม
หมายความว่า บุคคล ผู้ เกี่ยว ฤ
ร่วม มี อภิบาล บุคคล หนึ่ง เป็น ผู้ รับผิดชอบ
และ ชอบ ลำ หน ในการ เปิด และ การ
ดำรง อยู่ แห่ง โรงเรียน ราษฎร์.

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

พระราชบัญญัติ

คำว่า “ครูใหญ่” ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้รับผิดชอบงานของ
จิต การ พแนก สิ่ง สอน วิชา ของ โรง
เรียนแต่เป็นหัวหน้าครอบงำครูทั้งหลาย
ในโรงเรียนนั้น ถ้าแม้ว่าในโรงเรียน
ใดมีครูแต่ผู้เดียว ครูนั้นให้ถือ
ว่าเป็นครูใหญ่.

คำว่า “ครู” ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้ให้ศึกษา ใน โรง เรียน
ราษฎร.

คำว่า “ศาล” ย่อมหมายความว่า ศาลยุติธรรมพแนกแพ่ง ซึ่งเป็น
กระทรวง ศาล ได้ พิจารณา คดี ใน
อา ณา เขตที่โรงเรียนมี อยู่ ฤๅ จะ ได้
ตั้งขึ้น ๖

คำอธิบายประกอบ

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

พระราชบัญญัติ

ลักษณะที่ ๑

การตั้งและเปิดโรงเรียนราษฎร์

มาตรา ๓ บพทศระพึงตั้งโรงเรียน
ใดเมื่อมาประกอบพร้อมด้วย ลักษณะ
ดังนี้ คือ

(๑) เป็นผู้มิใช่ อายุ ไม่ต่ำกว่า
๒๐ ปีบริบูรณ์.

(๒) เป็นผู้ยังไม่เคยต้องโทษ
ตามประมวลอาญา เพราะผิดฐาน
ขบถประทุษร้าย ต่อ สมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวและแผ่นดิน ผิดฐานอำพรางใน
สัตยาธิฐาน ฟ้องเท็จทำพยานเท็จ ผิด
ฐานเป็นโจร ลักทรัพย์ เข้าเป็น ชังฉ้อ
ผิดฐานปลอมเงินปลอมบัตร ตราสาร
ผิดฐานล่วงละเมิดสิทธิผู้อื่นทำซ้ำเรา

คำอธิบายประกอบ

อายุนับเต็มปีเต็มเดือนเต็มวันและ
นับถึงวันแจ้งความขอตั้ง หรือดำรง
โรงเรียน หรือวันที่ผู้จัดการตั้ง
เป็นครู.

ความผิดฐาน ขบถประทุษร้าย
ต่อ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและแผ่นดิน
มาตรา ๙๗ ถึงมาตรา ๑๑๕ ผิดฐาน
อำพราง ในสัตยาธิฐาน ฟ้องเท็จทำ
พยานเท็จ มาตรา ๑๕๕ ถึงมาตรา
๑๖๒ ผิดฐานเป็นโจร ลักทรัพย์ เข้า
เป็น ชังฉ้อ มาตรา ๑๗๗ ถึงมาตรา
๑๘๒ ผิดฐานปลอมเงินปลอม

พระราชบัญญัติ

ทำอาหาร ฝึกฐานทำกุมาร ใน
กรรมให้ตก ฝึกฐานเป็นโจรลัก
ฉกที่ซึ่งปล้นสคมรสลัก ฝึกฐาน
กรวไสก ฉ้อฉล ยกยอกทรัพย์ ฤ
รับของโจร แต่มาตราใดมาตราหนึ่ง.

คำอธิบายประกอบ

บัตรตราสาร มาตรา ๒๐๒ ถึง มาตรา
๒๓๑ ฝึกฐานล่วงศีลสมาจาร ข่มขืน
ทำชำเราทำอาหาร มาตรา ๒๔๐
ถึง มาตรา ๒๔๘ ฝึกฐานทำกุมาร
ในกรรมให้ตก มาตรา ๒๖๐ ถึง
มาตรา ๒๖๔ ฝึกฐานเป็นโจรลักฉก
ที่ซึ่งปล้นสคมรสลัก และฝึกฐาน
กรวไสก ฉ้อฉล ยกยอกทรัพย์ หรือ
รับของโจร แต่มาตรา ๒๘๘ ถึง
มาตรา ๓๒๓.

ที่ระบ มาตราข้างต้น สำหรับ
ประมวลอาญาของประเทศสยาม
แต่ความผิดทำนองนี้ แม้ทำใน
ประเทศใดๆ ก็นับเหมือนกัน

ความผิดเหล่านี้ ถ้าหาก
เจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าบุคคล ซึ่งเป็นผู้
จัดการโรงเรียนหรือจะเป็นผู้จัดการ

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

โรงเรียนมีความผิดหรือไม่ มี
ทางที่จะพึงปฏิบัติ คือ สืบจาก
เจ้าหน้าที่ทางจังหวัดหรือมณฑล
ชี้ยการเป็นคนอย่างหนึ่ง หรือมีผิด
พอเชื่อถือได้บริบูรณ์อย่างหนึ่ง หรือ
เราไต่พ่งเล็งสันนิษฐานแล้ว เชื่อ
ว่าเป็นผู้ไม่มีความผิดก็ใช้ได้

ผู้ที่เคยมีความผิดแล้ว
ภายหลังกลับตัวได้เป็นคนดี มียศ
บรรดาศักดิ์หรืออุปสมบทเป็นภิกษ
หรือทำมาหากินเป็นหลักฐานเหล่าน
ถ้ามีชนให้ชี้แจงหาอมา ยังเสนาบดี
กระทรวงธรรมการก่อน.

(๓) เป็นผู้ปราศจากข้อรังเกียจ
คดีค้ำเพราะมีข้อเสียงอันฉาวเป็น
มลทินล่วงศีลสมาจาร เห็นปานว่า
ไม่เป็นที่สมควรจะวางใจมอบกฤต
ให้เพื่ออบรมศึกษาได้

ผู้ที่จะพึงตั้งรังเกียจตามข้อ
หมายความว่า เป็นผู้ใดคนโดยมาก
ที่ไต่คืบค้าสมาคมพบปะรู้เห็นว่าเป็น
ผู้สมควรรังเกียจด้วยความประพฤติ
ผู้ชายก้อยู่ในฐานะเป็นนักแสดงการพนัน

พระราชนิพนธ์

คำอธิบายประกอบ

ซึ่งไม่สมควรเป็น หวีไม่ ขี่มา ขี่ยา
ขี่กันซา เป็นต้น ถ้าเป็นผีหญิง
ก็อยู่ในฐานะเป็น นักเลงการพนันเช่น
ผู้ชาย อย่างหนึ่ง เป็นหญิงแพศยา
หญิงงามเมือง เป็นต้น อย่างหนึ่ง.

เหล่านี้ของ ดิเออาเวลาที่เป็นอยู่
ในขณะซึ่งเป็นผู้จัดการ หรือจะเป็น
ผู้จัดการ ไม่ใช่ดิเออาความเป็นไป
ของเขาในเวลาที่ล่วงมา ถ้าในเวลา
ที่ล่วงมาเขาเป็นผู้มีความประพฤติ
อันน่ารังเกียจถึงกล่าวมาแล้วแต่ใน
เวลาที่เขาเป็นผู้จัดการ หรือจะเป็นผู้
จัดการได้ละพยานนั้นๆ กลับประพฤติ
เป็นผู้มีสัมมาจารีตแล้วก็ได้.

ข้อนี้เจ้าหน้าที่จะต้องพิจารณาให้
เพียงพอด้วยน้ำใจ อันเที่ยงตรงไม่โลเล
ไปก๊วยออก

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๔ บุคคลอื่นจะพึงตั้งเป็น
ครูใหญ่ได้ ถ้าว่า

(๑) เป็นผู้ประกอบพร้อมด้วย
ลักษณะที่ได้วางไว้ในบรรพมาตรา
สำหรับผู้จัดการ โรงเรียน.

กับทั้ง (๒) เป็นผู้ได้รับ
ประกาศนียบัตรประโยคครูมูล ฤๅใบ
สำคัญชั้นมัธยมปีที่ ๖ แห่งโรงเรียน
รัฐบาล ฤๅเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตร
อย่างอื่น ฤๅประกอบด้วยคุณวุฒิ
เห็นปานนั้น อันเสนาคณะกรรมการ
จะได้สำแดงรับรองว่าเทียบเท่ากับ
ประกาศนียบัตรแห่งโรงเรียนรัฐบาลได้
แต่ว่าในผู้ที่ได้รับเทียบประกาศนียบัตร
เทียบคุณวุฒินี้จะต้องมีความรู้ภาษา
ไทยพูดได้พอประมาณด้วย.

คำอธิบาย ประกอบ

คือ ประกอบพร้อมตามมาตรา ๓

(๑), (๒), (๓)

ผู้ไม่มีประกาศนียบัตร ประโยค
ครูมูลหรือมัธยมปีที่ ๖ แห่งโรงเรียน
รัฐบาล ถ้ามีประกาศนียบัตร อย่างอื่น
และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะพิจารณา
ได้ว่า จะเทียบเท่ากับประกาศนียบัตร
แห่งโรงเรียนรัฐบาลได้หรือไม่ ก็
ให้สอบสวนไล่เลียงให้ ได้ความว่า
ประกาศนียบัตรนั้น ได้มาแต่ไหน
อย่างไรโดยละเอียด แล้วส่งสำเนา
ประกาศนียบัตรมายังเสนาคณะกรรม
กรรมการ เพื่อวินิจฉัย.

ถ้าไม่มีประกาศนียบัตร อย่างใด

เลยให้เจ้าหน้าท^๕ีตรวจ ส^๕อบควม^๕ร^๕ิต^๕
 ค^๕อลองส^๕อบควม^๕ร^๕ิต^๕ว^๕ช^๕า^๕ย^๕าง^๕อย่าง^๕ตาม^๕
 หลั^๕ก^๕ส^๕ท^๕ร^๕ป^๕ระ^๕โย^๕ค^๕ค^๕ร^๕ม^๕ล^๕ห^๕ร^๕อ^๕ม^๕ั^๕ย^๕ม^๕
 ป^๕ท^๕๖ ก^๕ แล้ว^๕ส่ง^๕ ก^๕ระ^๕ท^๕า^๕ษ^๕ค^๕ำ^๕ค^๕อ^๕ย^๕
 และ^๕ข^๕ี^๕ส^๕อ^๕บ^๕มา^๕ย^๕ัง^๕ เ^๕็น^๕า^๕บ^๕ค^๕ิ^๕ ก^๕ระ^๕ท^๕ร^๕ว^๕ง^๕
 อ^๕ร^๕ร^๕ม^๕ก^๕าร^๕ เ^๕เพ^๕อ^๕ว^๕น^๕จ^๕น^๕ย^๕.

ผู้ที่ได้รับเทียบประกาศนียบัตร
หรือเทียบคุณวุฒิ ว่าเทียบเท่ากับ
ประกาศนียบัตรแห่ง โรงเรียนรัฐบาล
ได้ ยังต้องมี ความรู้ภาษาไทยพูดได้
พอประมาณด้วย คำว่า “พูดได้พอ
ประมาณ” ให้เข้าใจว่าเพียงใช้ใน
กิจการตามหน้าที่พอให้สำเร็จประโยชน์
แม้จะผิดพลาดในทางไวยากรณ์บ้าง
ก็ผ่อนผันให้ ได้ ถ้าเป็น ผู้พูดไทย
ยังไม่ได้เลยจะผ่อนผันให้ ได้ถึง
คือให้เวลาไปหาความรู้ ของตนเอง

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

มีกำหนดเวลา ๓ เดือน หรือ ๖ เดือน
 ก็แล้วแต่จะพึงพิจารณาเห็นสมควร
 เมื่อถึงกำหนดตามเวลาที่ผ่อนให้
 แล้ว ยังพักไทยไม่ได้ ถ้าเห็นว่า
 เป็นผู้เอาใจใส่ที่จะให้รู้ภาษาไทย อยู่
 แต่ที่ยังไม่รู้ เพราะมีเหตุขัดข้องอย่างใด
 อย่างหนึ่ง เป็นต้นว่า บัวย เจ็บ
 จะผ่อนผันให้ต่อไปอีกก็ได้ แต่ไม่ให้
 เกินกว่า ๓ เดือน ถ้าพ้นกำหนด
 ผ่อนผันครั้งที่ ๒ แล้ว ก็ยังคง
 พักไทยไม่ได้ หรือผู้ที่พ้นกำหนด
 ผ่อนผันครั้งที่ ๑ แล้ว พักไทยไม่ได้
 และไม่ปรากฏว่าเป็นผู้เอาใจใส่ที่จะ
 ให้รู้ภาษาไทย เจ้าหน้าที่ต้องรายงาน
 มาถึงเสนาบดีกระทรวงธรรมการ
 เพื่อวินิจฉัยในการที่จะส่งไปโรงเรียน

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

ชั่วคราว หรือ ปกติ ตลอดกาล ตาม
มาตรา ๒๕.

มาตรา ๕ ให้เสนาบดีกระทรวง

ธรรมการแจ้งความด้วยจดหมาย แก่
ผู้จัดการโรงเรียนทั้งหลาย บรรดาซึ่ง
มีอยู่ในขณะ เมื่อประกาศใช้พระราช
บัญญัตินี้ว่า ถ้ามีความจำเป็น จะคง
ดำรงโรงเรียนสืบไป จะต้องปฏิบัติ
ตามบทพระราชบัญญัตินี้ ให้บริบูรณ์
แล้ว ให้บอกความจำเป็นแก่เสนาบดี
กระทรวงธรรมการภายในกำหนด
๒ เดือน นับแต่วันที่ได้อบรมจดหมาย
แจ้งความนั้น

โรงเรียนซึ่งมีอยู่ในขณะ
ประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ โรงเรียน
ใดสมควรจะแจ้งความเป็นหน้าที่
เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตรา โรงเรียนจะส่ง
บัญชีและชี้แจงเหตุผลว่าสมควรจะส่ง
แจ้งความแก่โรงเรียนใด เพราะเหตุใด
เมื่อเสนาบดีกระทรวงธรรมการได้
พิจารณาเห็นว่าสมควรจะแจ้งความแก่
โรงเรียนใดแล้ว จะได้ส่งแจ้งความแก่
โรงเรียนนั้นตามพระราชบัญญัติ.

กำหนดที่ผู้จัดการโรงเรียน
จะต้องบอกความจำเป็นแก่เสนาบดี
กระทรวงธรรมการภายในกำหนด
๒ เดือน นับแต่วันที่ได้อบรมจดหมาย
แจ้งความนั้น ให้พึงเข้าใจว่ากำหนด

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

๒ เดือน นับแต่วันที่ผู้จัดการหรือ
ผู้ใดคนหนึ่งซึ่งอยู่ในความคุ้มครอง
ของผู้จัดการ เป็นต้นว่าบุตร ภรรยา
คนใช้ ครูใหญ่ หรือครูน้อย แห่ง
โรงเรียนนั้นได้รับจดหมายแจ้งความ
ของเสนาบดีกระทรวงธรรมการ.

๓ เราจะยอมให้รับแจ้งความ
แทนนั้นควรถูกให้เป็นผู้ที่เจ้าหน้าที่ผู้ส่ง
รู้จักตัวแน่นอน และเป็นที่เชื่อถือได้ว่า
คงส่งให้ถึงตัวผู้จัดการได้โดยเร็ว
ผู้จัดการรับเองก็ดี ผู้แทนรับก็ดี
ต้องให้ลงชื่อในใบรับและลงวันรับ
อย่างแน่นอน การส่งแจ้งความนั้น
ถ้าเป็นการติดขัดที่เจ้าหน้าที่จะส่งเอง
ไม่ได้ ใช้ส่งอย่างลงทะเบียนไปรษณีย์
ก็ได้.

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๖ ผู้ใดจ้าง จะตั้งโรงเรียนขึ้น จะต้องแจ้งความจำนงค์นั้น แก่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ก่อนที่จะเปิดโรงเรียนให้ศึกษาอย่างน้อย ๒ เดือน

คำอธิบายประกอบ

ผู้ใดปรารถนาจะตั้งโรงเรียนขึ้น ต้อง แจ้งความ ให้เสนาบดี กระทรวงธรรมการทราบก่อน ถึงวันเปิดโรงเรียน วันแรกไม่น้อยกว่า ๒ เดือน คำว่า “ไม่น้อยกว่า ๒ เดือน” ตามมาตรา นี้ หมายความว่า นับแต่วันที่แจ้งความ จนถึงผู้รับ ถ้าส่งอย่างลงทะเบียน ไปรษณีย์ นับแต่วันเข้าพนักงาน ไปรษณีย์ได้รับลงทะเบียน.

ข้อนี้มีปัญหาอยู่ว่าพอผู้จัดการ ส่งแจ้งความแล้ว ไม่รอจนครบ สอง เดือน หรือจนได้รับตอบอนุญาต จากเสนาบดี กระทรวงธรรมการ ก็เปิดโรงเรียนที่เกี่ยว หรือเปิดโรงเรียน โดยไม่แจ้งความ จะมีผลต้อง รับโทษตามพระราชบัญญัติหรือไม่

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๗ ถ้าโรงเรียนตั้งอยู่แล้ว
ๆ จะ ตั้ง ขึ้น ใหม่ ณ ที่ ภาย นอก พระ
นคร ภายนอก จังหวัด นคร ให้ ส่ง
คำ แจ้ง ความ แก่ พนักงาน กรรมการ
ประจำ จังหวัด แล แก่ ผู้ ว่า ราช การ
ภายนอก จังหวัด นั้น ๆ เพื่อ จะ
ได้ ส่ง ต่อ ไป ยัง เสนาบดี กระทรวง อรรถ
การ ตาม ระเบียบ ราช การ พร้อม กับ
ความ เห็น ของ เจ้า นา ทิน น์ คำ แจ้ง
ความ ให้ ทำ ตาม แบบ อัน เสนาบดี กระทรวง
อรรถ การ ได้ วาง ไว้ แล ให้ ส่ง ลง
สู่ เขียว รท หมาย โดย ทาง ไปรษณีย์ ฯ

คำอธิบายประกอบ

คำตอบของนนว่า ไม่ต้องรับโทษ
แต่เสนาบดีกระทรวงธรรมการมีอำนาจ
สั่งปิดได้ตามมาตรา ๒๕ ถ้าฝ่าฝืน
จึงต้องรับโทษตามมาตรา ๓๐.

โรงเรียนที่^๕ตั้ง อยู่หรือจะ^๕ตั้ง^๕ขึ้น^๕
 ภาย^๕นอก^๕จังหวัด^๕พระนคร^๕ หรือ^๕นอก^๕
 จังหวัด^๕ธนบุรี^๕ จังหวัด^๕ใด^๕สิ่ง^๕แจ้ง^๕ ความ^๕
 แก่^๕กรรมการ^๕จังหวัด^๕นั้น^๕ และ^๕ส่ง^๕ฉะ^๕บับ^๕
 ใ^๕เต^๕ย^๕ว^๕ กรรมการ^๕จังหวัด^๕เป็น^๕ผู้^๕ส่ง^๕ต่อ^๕
 ใ^๕ว^๕าร^๕า^๕ช^๕ก^๕าร^๕ หรือ^๕นคร^๕บาล^๕ จังหวัด^๕เอง^๕
 แ^๕บ^๕ย^๕ แ^๕จ^๕ง^๕ ความ^๕ จะ^๕มี^๕ให้^๕ ที่^๕กรม^๕ศ^๕ึก^๕ษา^๕
 อ^๕ิ^๕ก^๕าร^๕ และ^๕ที่^๕ทำ^๕การ^๕ธ^๕ร^๕ม^๕ก^๕าร^๕ จังหวัด^๕
 ทั^๕ว^๕ไป^๕ ถ้า^๕เป็น^๕โรง^๕เรียน^๕ ใน^๕จังหวัด^๕
 พระ^๕นคร^๕หรือ^๕ใน^๕จังหวัด^๕ธนบุรี^๕ สิ่ง^๕
 แ^๕จ^๕ง^๕ ความ^๕ตรง^๕ต่อ^๕ เสนา^๕บ^๕า^๕ค^๕ี^๕กระ^๕ท^๕รวง^๕
 ธ^๕ร^๕ม^๕ก^๕าร^๕ หรือ^๕อยู่^๕ใน^๕แขวง^๕ใด^๕สิ่ง^๕
 แก่^๕พ^๕น^๕ก^๕งาน^๕ค^๕ร^๕ว^๕ก^๕าร^๕แขวง^๕นั้น^๕ก็^๕ได้^๕

การสั่ง^๕ที่^๕ว่าให้^๕สั่ง^๕ลง^๕ทะเยียน^๕จก^๕
หมาย^๕โดย^๕ทาง^๕ไป^๕รณ^๕ณ^๕นั้น^๕ คือ^๕
วิธี^๕เตอร์^๕ แต่^๕เพื่อ^๕ความ^๕สะดวก^๕จะ^๕
สั่ง^๕อย่าง^๕ไร^๕ เป็น^๕ต้น^๕ว่า^๕ผู้^๕จัดการ^๕
นำมา^๕สั่ง^๕เอง^๕ หรือ^๕จะ^๕ให้^๕ผู้^๕ใด^๕ผู้^๕
หนึ่ง^๕นำ^๕สั่ง^๕ก็^๕ได้^๕ สด^๕แต่^๕ให้^๕แจ้ง^๕ความ^๕
นั้น^๕ใด^๕ถึง^๕เจ้า^๕หน้า^๕ท^๕ หรือ^๕ถึง^๕เสนา^๕ย^๕ค^๕
กระทรวง^๕ธรร^๕มการ^๕ ตาม^๕ควร^๕แก่^๕เวลา^๕
แล้ว^๕เป็น^๕ไ^๕ไ^๕ แต่^๕การ^๕สั่ง^๕ซึ่ง^๕
มิ^๕ไ^๕สั่ง^๕ลง^๕ทะเยียน^๕จก^๕หมาย^๕ โดย^๕ทาง^๕
ไป^๕รณ^๕ณ^๕ ตาม^๕บท^๕ยัง^๕ด^๕ย^๕ใน^๕พระ^๕ราช^๕
บัญญัติ^๕ ถ้า^๕แจ้ง^๕ความ^๕นั้น^๕มิ^๕ไ^๕
ถึง^๕เจ้า^๕หน้า^๕ท^๕ หรือ^๕เสนา^๕ย^๕ค^๕กระทรวง^๕
ธรร^๕มการ^๕ ตาม^๕ควร^๕แก่^๕เวลา^๕ก็^๕ดี^๕ หรือ^๕
หาย^๕ส^๕ญ^๕ไป^๕ก็^๕ดี^๕ และ^๕ความ^๕จริง^๕เจ้า^๕
หน้า^๕ท^๕หรือ^๕เสนา^๕ย^๕ค^๕ มิ^๕ไ^๕ได้รับ^๕แจ้ง^๕ความ^๕
นั้น^๕ ความ^๕เสีย^๕หาย^๕นั้น^๕อยู่^๕ใน^๕ความ^๕รับ^๕

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๘ คำแจ้งความนั้นให้มี
ข้อความดังนี้ คือ.

ชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สำนัก
อาศรัย และสัญชาติของผู้จัดการ
โรงเรียน.

ชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ สำนัก
อาศรัย สัญชาติของครูใหญ่ และ
มีประกาศนียบัตรอย่างไร.

คำอธิบายประกอบ

ผิดชอบ ส่วนของ ของ เจ้าของ แรงความ
นั้นเอง.

เหล่านี้มีปรากฏในแบบแจ้งความ
แล้ว แต่เพื่อให้เป็นที่เข้าใจไว้ในที่
นี้ด้วย.

ชื่อตัวและชื่อสกุล ถ้าเป็น
ผู้มียศบรรดาศักดิ์ให้ลงทั้งยศบรรดาศักดิ์ และลงชื่อตัวชื่อสกุลในวงเล็บ
ชื่อสกุลให้ใช้ ตาม พระราชบัญญัติ
ขนานนามสกุล.

อายุ นับตามคำอธิบายสำหรับ
มาตรา ๓ (๑).

สำนักอาศัย คือในเวลาที่
ผู้จัดการหรือจะเป็นผู้จัดการ เป็น

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

ครูใหญ่ หรือจะเป็น ครูใหญ่ และ
ในเวลา ที่ ส่ง แจก ความ นั้น ทั้ง บ้าน
เรือน อยู่ บ้าน เลข ที่ เท่า ไ้ หม่า ที่
เท่า ไ้ หม่า ทำ บล อะไร อำเภ ออะไร
จังหวัด อะไร เป็นต้น.

สัญญาชวติ ให้ เข้าใจ ว่า เป็น ชาติ
อะไร อยู่ ใน บัง คับ หรือ ร่ม อก
ชาติไหน.

ผู้ จด การ มก คณ ตของ ลง ข้อ ทง หม ค.
มี ประ กาศ นัย บั ตร อย่าง ไร คือ
ชระ นค และ ชน ของ ประ กาศ นัย บั ตร เป็น
ประ กาศ นัย บั ตร ของ โรง เรือน หรือ มหา
วิท ยาลั ย อะไร เมือง ไหน ประเทศ
ไหน บอก ให้ ชั้.

บอก บรรยาย ช่ง พน ที่ ถิ่น ถาน
บ้าน เรือน โรง แล บริเวณ ที่ ตั้ง โรง เรือน
อยู่ แล้ว ฤๅ ที่ จะ ได้ ตั้ง ชน.

บอก บรรยาย ช่ง พน ที่ ถิ่น ถาน บ้าน
เรือน โรง แล บริเวณ ให้ ทราบ ว่า
โรง เรือน นั้น รูป ร้าง ลักษณะ อย่าง ไร

พระราชบัญญัติ

บอก บรรยาย ประเภท แห่ง การ
ศึกษาซึ่งให้อยู่ที่ ซึ่งทั้งใจว่า
จะให้ที่ดี เป็นความประสงค์ของ
จัดการโรงเรียนนั้น คือว่า.

(๑) จะให้ศึกษาแก่นักเรียน
ชายหญิง ทั่วทั้งชายและหญิง.

(๒) จะจำกัดให้ศึกษาเฉพาะแต่
ผู้มีอายุไม่เกินที่กำหนดไว้เพียงไร.

คำอธิบายประกอบ

กว้าง ยาว อย่างไร แบ่ง เป็น ก ชั้น
ก็ห้อง ทั้ง อยู่ ใกล้ เคียง ติดต่อกัน
อะไร โดยรอบ ให้ มี แผน ที่ อย่าง
สังเขป ประกอบ ด้วย.

การ ที่ ผู้ จัด การ จะ บรรยาย ชื่น
ให้ละเอียดถี่ถ้วน เป็นการ ยาก
เพราะฉะนั้นไม่ควรจะพิถีพิถันนัก เรา
หน้าที่ไปดูแลเองได้ จะสะดวกก็.

ให้ การ ศึกษาแก่ ชาย ก็ ลง แก่ ชาย
แต่หญิงก็ลงแก่หญิง ถ้าทั้งชาย
และหญิงก็ลงว่าทั้งชายและหญิง.

กำหนดอายุ นักเรียนเพียงไร เป็น
กันว่า ทั้ง แก่ เท่านั้นถึง เท่านั้นไป

พระราชบัญญัติ

(๓) จะให้สามัญศึกษาเป็น
วิชาสาธารณะทั่วไป ฤๅสามัญ
ศึกษา เฉพาะ วิชา ชนิท ไท ชนิท หนึ่ง
เช่นว่า สอน ภาษาต่างประเทศ ภาษา
ไคภาษาหนึ่ง ฤๅสอนศิลปศาสตร์
อย่างใด อย่าง หนึ่ง.

คำอธิบายประกอบ

หรือ ไม่กำหนดอายุ ถ้าหากว่าเด็ก
หญิง ชาย เรียนรวมกัน และ กำหนด
อายุ ต่างกัน ก็ ให้ บอ ก กำหนด อายุ
ทั้ง เด็ก ชาย และ เด็ก หญิง.

สามัญศึกษา คือ วิชาสามัญ แต่
สอง อย่าง ขึ้นไป แม้ จะ เรียน หนึ่ง สั
เล่ม เกียว หรือ ชนิท เกียว และ ได้
ความรู้ ใน ทาง สามัญ ศึกษา แต่ สอง
วิชา ขึ้นไป เช่น เรียน ภาษา อังกฤษ
ด้วย หนึ่ง สั พงศาวดาร เป็น หนึ่ง สั
อ่าน เพื่อ ประโยชน์ ทาง เรียน วิชา พงศา
วดาร ด้วย ทั้ง นั้น เป็น สอง วิชา
เพราะ ได้ ความ รู้ ใน การ เรียน ภาษา
อย่าง หนึ่ง กับ ได้ ความ รู้ ใน ทาง
พงศาวดาร จาก หนึ่ง สั นั้น อย่าง หนึ่ง
จึง เป็น สามัญ ศึกษา.

วิสามัญศึกษา คือ สอน เฉพาะ

พระราชบัญญัติ

จำนวนครูซึ่งผู้จัดการโรงเรียน
ใช้อยู่ ฤๅทั้งใ้จะใ้สำหรับการศึกษา
ในโรงเรียน ของ ตน นั้น ฯ

คำอธิบายประกอบ

แต่วิชาชั้นใดใด ชั้นใดหนึ่งเช่นภาษา
ต่างประเทศหรือศิลปศาสตร์อย่างใด ๆ
โดย เฉพาะ

จำนวนครูซึ่งผู้จัดการใช้อยู่ คือ
สำหรับโรงเรียนที่ ได้ตั้ง อยู่ แล้ว ขอ
ดำรงต่อไป จำนวนครู ซึ่งตั้งใ้จะใ้
คือสำหรับโรงเรียนที่จะตั้ง ขึ้น จำนวน
ครูที่ ใช้ อยู่ แล้วต้อง บอก ราย ชื่อ และ
อื่นๆ สำหรับครู นั้นๆ (ตามมาตรา
๑๖) มาในใบแจ้ง ความด้วยที่เกี่ยว.
ข้อนี้ อาจมีผู้ ถามว่าในมาตรานี้
ก็ให้บอกแต่จำนวน เหตุใดจึงต้อง
ให้ส่ง รายละเอียดตามมาตรา ๑๖ ที่
เกี่ยว คำตอบข้อนี้ ก็คือว่า เมื่อยัง
ไม่ได้ส่งมา ก็เท่ากับยังไม่ได้
ตั้ง เมื่อจะถือว่าตั้ง ก็ต้องส่งมา
ตามมาตรา ๑๖ เพราะฉะนั้น ในแบบ
จึงเรียก รายละเอียดเสียที่เกี่ยว.

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

จำนวน คร สำหรับ โรงเรียน ที่จะ
ตั้งขึ้นใหม่ ให้ส่ง รายชื่อ และ ชื่นๆ
เมื่อได้ตั้ง โรงเรียน ขึ้น แล้ว ภายใน
เวลาสมควร.

โรงเรียน ที่ตั้ง อยู่ แล้ว จะ ดำรง
ต่อไป หรือโรงเรียน ที่จะ เปิดใหม่
เมื่อได้ส่ง แจ้ง ความ มา ยัง เสนาบดี
กระทรวง อธิการ แล้ว เสนาบดี
กระทรวง อธิการ พิจารณา เห็น ไม่
เป็น การ สมควร ที่จะ ให้ ดำรง อยู่ หรือ
ตั้งขึ้น จะได้ส่ง จดหมาย ชี้แจง เหตุ
ที่คัดค้าน ให้ผู้จัดการ ทราบ.

โรงเรียน ซึ่งมี อยู่ แล้ว ขอ ดำรง
ต่อไป เมื่อได้ส่ง แจ้ง ความ ต่อ เสนาบดี
กระทรวง อธิการ แล้ว และ
เสนาบดี กระทรวง อธิการ มิได้ส่ง

มาตรา ๘ เสนาบดี กระทรวง
อธิการ อาจ จะ คัดค้าน ใน การ จะ
ดำรงโรงเรียน อยู่ ฤๅในการ จะ
เปิด โรงเรียน ใหม่ ได้ โดยมี หมาย
ตอบส่ง ไปตาม ระเบียบราชการ เพื่อ
บอก แก่ผู้ส่ง คำแจ้งความนั้น ให้ ทราบ
เหตุ ที่ ขัดข้อง ขัดค้าน นั้น.

ฝ่ายโรงเรียน ซึ่งมี อยู่ แล้ว ทราบ
ได้ เสนาบดี กระทรวง อธิการ ยัง
มิได้ ขัดคัดค้าน ให้ แจ้ง โรงเรียน
ที่ ดำรง อยู่ ได้ ทราบ นั้น.

พระราชบัญญัติ

ฝ่ายโรงเรียนที่จะเปิดใหม่ ถ้า
เสนาบดีกระทรวงธรรมการมิได้ขอก
คัดค้านให้แจ้งภายใน ๒ เดือน นับ
แต่วันที่ได้อำนาจความลงชื่อยืนยัน
ไปรษณีย์ส่งไปแล้ว จะเปิดโรงเรียน
นั้นก็ได้เทียว

คำอธิบายประกอบ

จดหมายคัดค้านประการใด โรงเรียน
ก็คงดำรงอยู่ได้ตลอดไป.

โรงเรียนที่จะเปิดใหม่ เมื่อ
ได้ส่งแจ้งความมา ยังเสนาบดี
กระทรวงธรรมการแล้ว และพ้น ๒
เดือนไปแล้วเสนาบดีกระทรวงธรรม
การมิได้คัดค้านประการใด ก็เปิด
โรงเรียนนั้นได้ทีเดียว.

คำว่า “๒ เดือน” นับแต่วันที่
ได้ส่งแจ้งความ ให้เข้าใจอย่าง
เดียวกับคำอธิบายสำหรับมาตรา ๖.

การที่เสนาบดีจะคัดค้านหรือไม่
นั้น ก็อาศัยความเห็นเจ้าหน้าที่เป็น
หลัก เจ้าหน้าที่จึงใช้วิจารณญาณ
ตามอย่างคำอธิบายไว้สำหรับมาตรา
๒ และ ๕ แจ้งมาให้ทราบ.

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๐ การคักค้ำไม่ให้
คงดำรงโรงเรียนอยู่ก็คักค้ำ
ไม่ให้เปิดโรงเรียนใหม่ก็คัก
พึงทำได้เฉพาะอาศรัยเหตุสมควรทั้ง
นี้ คอ.

ถ้าว่าคำแจ้งความของผู้จำนง
จะคงดำรงโรงเรียนอยู่ ฤๅจะเปิด
โรงเรียนใหม่ยกพระองค์ ไม่บริบูรณ์
ตามพระราชบัญญัตินี้ ฤๅเป็นที่
เคลือบแคลงว่าจะแกมเท็จ.

คำอธิบายประกอบ

ที่ว่ายกพระองค์ไม่บริบูรณ์ตามพระ
ราชบัญญัติ คืออะไรที่ยังคักไว้
ตามพระราชบัญญัติที่ให้ลงในคำ
แจ้งความตามแบบของเสนาบดีกระ
ทรวงธรรมการ และไม่ได้ลงให้
ถูกต้องครบถ้วน.

ที่ว่าเป็นที่เคลือบแคลงว่าจะแกม
เท็จ คือสงสัยในถ้อยคำและข้อความ
ที่ลงในใบแจ้งความนั้นอย่างใดอย่าง
หนึ่งว่าจะไม่เป็นความจริง การ
สงสัยเช่นนั้นต้องมีมูลและมีเหตุผล.

พระราชบัญญัติ

ถ้าเจ้าจัดการก็ดี ครั้นใหญ่
ก็ดี ไม่ประจบด้วยคุณลักษณะ
สมบัติอันยังคับไว้ โดยพระราชบัญญัติ
นั้นในมาตรา ๓ แลมาตรา ๔ เพื่อ
เป็นผลสมควรจะตั้งโรงเรียนได้.

ถ้าว่าสถานที่ตั้งโรงเรียนมีอยู่
แล้วแต่ที่จะตั้งขึ้นใหม่ไม่สมควร
โดยสภาพเป็นขีปนาวุธแก่การศึกษา
วิทยาลัย ฯ

คำอธิบายประกอบ

๒. ทูลคำอธิบาย สำหรับมาตรา ๓ และ
มาตรา ๔.

ความมุ่งหมายในข้อนี้ มุ่งการ
สุขภาพเป็นสำคัญ อย่างไรจึง
จะเป็นที่สมควร ไม่ เป็นปฏิักษ์แก่
การสุขภาพนั้นให้พึงพิจารณาว่า
โรงเรียนนั้น อยู่ในที่หรือใกล้ที่ปฏิภ
อัน จะนำมาซึ่งโรคภัยหรือไม่.

ว่าโดยนะเพาะสถานที่หรือตัวโรง
เรียน แสงสว่างพอ อากาศไม่อบ
อ้าว พันดินไม่เคอะและ ส้วมไม่
สกปรก และมีกลิ่นเหม็น และตัว
แมลง เพียงเท่านั้นพอแล้ว.

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

ถ้า เป็น ที่ สง สัย ว่า ตาม ความ
พิเคราะห์ ของ เรา ยัง จะ ไม่ เป็น ที่ แน่
ว่า จะ ไม่ เป็น เหตุ ให้ เกิด โรค ได้ แล้ว
ควร ขอ ความ เห็น แพทย์ สชฯ วิทยาลัย
ถือ ความ เห็น ของ แพทย์ นั้น เป็น หลัก
ได้.

นอกจาก สถานที่ ถ้า ครุ เป็น
โรคติดต่อ และ โรค ชะนี นั้น อาจ ลก
ลาม ต่อ เนื่อง ไป ถึง นักเรียน ผู้ มา รับ
การ ศึกษา เสมอ ๆ ได้ ก็ พอ อนุโลม
เข้า ใน สถาน เป็น ปฏิบัติ แก่ การ สชฯ
วิทยาลัย ได้.

โรงเรียนใด ยัง ไม่ สมควร จะ ให้
คง ดำรง หรือ ให้ เปิด ใหม่ ด้วย กรณี
เหตุ ตาม มาตรา ๑๐ เสนาบดี กระทรวง
ธรรมการ จะ ได้ ส่ง จก หมาย แจ้ง เหตุ
ที่ หัก ยก ชน คัด คำน ตาม มาตรา ๕

มาตรา ๑๑ เมื่อ ผู้ จ้าง จะ ดำรง
โรงเรียน ถ้า จะ เปิด โรงเรียน ใหม่
ได้ ทราย คำ คัด คำน แล้ว ผู้ นั้น จะ
พึง ดำรง โรงเรียน อยู่ ได้ ถ้า จะ เปิด
โรงเรียน ได้ ต่อ เมื่อ ได้ ปฏิบัติ ตาม

พระราชบัญญัติ

คำเสนอขอก่อตั้งโรงเรียนให้เพียง
พอ สม กบที่ ใด ชี้แจงให้จัดแปลง แก่
ไข จน ได้ ดอน คำ คัด คำน นั้น แล้ว
ถ้า มี คน นั้น ต่อ เมื่อ ศาล ใด ชี้ ขาด คัด
สิน ว่า คำ คัด คำน นั้น ไม่มี มูล ที่ ชอบ ฯ

คำอธิบายประกอบ

ถ้า ผู้ จัด การ ยัง ไม่ จัด แปลง แก่ ไข
ให้ เป็น ที่ ถูก ต้อง ขั บ ริ ภ ษ ์ ตาม เหตุ ที่
คัด คำน ใ้ โรง เรื ย น นั้น จะ ดำ ร ัง หรือ
เปิด ไม่ ได้ ถ้า ได้ จัด แปลง แก่ ไข
ให้ เป็น ที่ ถูก ต้อง ขั บ ริ ภ ษ ์ ตาม เหตุ ที่
คัด คำน แล้ว และ เสนอ ขั ก ่อ ตั้ง โรง
ร ั วม การ ได้ แจ้ ง ความ ดอน คำ คัด คำน
แล้ว อย่าง หนึ่ง หรือ ผู้ จัด การ เห็น
ว่า เหตุ ที่ ยก ขึ้น คัด คำน ไม่ ชอบ ด้วย
ลักษณะ บัญญัติ และได้ ขอ ให้ ศาล
พิ จ าร ณา คำ คัด คำน นั้น ตาม มา ต ร า ๑๓
เมื่อ ศาล ใด ชี้ ขาด คัด สิน แล้ว ว่า คำ
คัด คำน ไม่ มี มูล ที่ ชอบ อย่าง หนึ่ง
โรง เรื ย น นั้น เป็น อัน ดำ ร ัง หรือ ต ัง ใ้
ท ใ้ เคย ว.

มาตรา ๑๒ ผู้ จ้าง จะ ดำ ร ัง โรง
เรื ย น ถ้า จะ เปิด โรง เรื ย น ใหม่ ยัง

เมื่อ เสนอ ขั ก ่อ ตั้ง โรง ร ั วม การ
ใ้ ต้ แจ้ ง ความ คัด คำน ตาม กร ณี ษ เหนือ

พระราชบัญญัติ

ไม่นับว่าได้ปฏิบัติตามคำสั่งแห่งของ
เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ให้เพียง
พอสมควรกับความแห่งบรรพมาตรา จน
กว่าจะได้รับแจ้งความเป็นลายลักษณ์
อักษร ถอนคำคัดค้านแต่เสนาบดีกระทรวง
ธรรมการ นั้น แล้ว ฯ

คำอธิบายประกอบ

ใน มาตรา ๙ และ มาตรา ๑๐ แล้ว
แม้ ผู้จัดทำ การ จะได้จัดทำ แปลง แก้ไข
แล้ว แต่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ
ยังมีได้แจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษร
ถอน คำคัดค้าน ยัง ไม่นับว่าได้
ปฏิบัติตามเพียงพอตาม มาตรา ๑๑ และ
โรงเรียนนั้น จะดำรง หรือจะ เปิด ใหม่
ไม่ได้.

มาตรา ๑๓ ถ้าผู้จ้างจะดำรง
โรงเรียน ฤ็จะเปิด โรงเรียนใหม่
ยื่น คำร้อง ขอ ให้ศาลวินิจฉัย ว่า คำ
คัดค้านนั้นไม่มีมูลสมควรทั้งนี้ ให้
ส่ง สำเนา คำร้อง แก่เสนาบดีกระทรวง
ธรรมการ ฉะนี้.

การ ส่ง คำร้อง ให้เสนาบดี กระทรวง
ธรรมการ ไม่ได้กำหนดว่า
ควร จะส่ง เมื่อไร และ ส่ง อย่างไร
แต่ควรเป็น ที่เข้าใจว่า เขาควร จะส่ง สำ
เนา คำร้อง แก่เสนาบดี กระทรวงธรรม
การ ใน ระยะเดียวกัน กับที่ เขาได้ ยื่น
ต่อศาล ส่วน การ ส่ง จะเป็น โรงเรียน
ทั้ง อยู่ใน จังหวัด ไต ๆ ก็ได้ ถ้า เขา
จะ ส่ง ตรง แก่เสนาบดี กระทรวงธรรม

พระราชบัญญัติ

โรงเรียนนั้นจะคงดำรงอยู่ ถ้า
จะเปิดใหม่ไม่ได้ จนกว่าศาลจะ
ได้ตัดสินคดีเป็นที่ สดว่าให้คงดำรง
เอาไว้เปิดกันนั้นได้ แต่ศาลมีอำนาจ
ในระหว่าง พิจารณา ชั้น โต ชั้นหนึ่ง
เพื่อออกคำสั่งผ่อนให้ โรงเรียน คง
ดำรงอยู่ชั่วคราว ถ้าให้ เปิดโรงเรียน
ได้ชั่วคราว ๆ

ลักษณะที่ ๒

การครอบงำโรงเรียนราษฎร์

มาตรา ๑๔ ในโรงเรียนราษฎร์
ที่พระราชอาณาจักร ผู้จัดการโรง
เรียนจำจะต้อง จักสอน นักเรียน.

คำอธิบายประกอบ

การ ที่ เคียวก็ ไม่ผิด หรือถ้าเขา
จะส่งทำนอง ส่ง แรง ความ ก็ ใช้ ได้
เหมือนกัน.

ระวางที่ศาลยังมีได้ตัดสินว่า
คำตัดสินนั้นไม่มีผลที่ชอยให้ โรงเรียน
คงดำรง หรือให้ เปิดได้นั้น ศาลมี
อำนาจผ่อนผันให้ โรงเรียนคงดำรง
หรือ ให้ เปิด ไป พลัง ได้ ใน ระวาง
พิจารณา ต่อเมื่อถึงที่ สดได้ตัดสิน
แล้วอย่างไร จึง เป็นไปตาม
คำตัดสินนั้น.

พระราชบัญญัติ

(๑) ให้อ่านเขียนและเข้าใจภาษาไทยได้ โดย คล่องแคล่วพอสมควร.

(๒) ให้ได้ศึกษานานาชาติของพลเมือง
ที่ปลูก ความจงรักภักดีในกรุงสยาม
และความรู้แห่งภูมิประเทศรวมทั้ง
พงศาวดารตำนานเมืองและภูมิศาสตร์
ด้วย เป็น อย่าง น้อย.

คำอธิบายประกอบ

ความประสงค์ คือให้อ่านได้
เขียนได้และเข้าใจได้พอสมควร ถ้า
จะวางกำหนดเพียง ประถมปีที่ ๓
เฉพาะภาษาไทย ก็พอแล้ว.

สอนให้เป็นผู้ทำตามพระราช
กำหนดกฎหมายของบ้านเมือง ปลูก
ความจงรักภักดีในกรุงสยาม ต้อง
คอยสังเกตความมุ่งในทางนี้ด้วยความ
จริง ไม่ใช่หน้าไหว้หลังหลอก ถ้า
เห็นควร ทักท้วง เรื่อง การสอนนี้
ถ้าทางที่ระบอบแนะนำให้เขาใช้หลักสูตร
ตามที่เจ้าหน้าที่ทำให้ ได้ยังคงแต่อย่า
บังคับเขา สอนความรู้เรื่อง เมืองไทย
พอสมควร.

แต่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ
จะยกเว้น การบังคับให้ สอนวิชาเช่นนั้น

โรงเรียนชินคดีโตนับเป็นสามัญ
และชินคดีโตนับเป็นวิสามัญ ซึ่ง สอน

พระราชบัญญัติ

ได้แก่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง ซึ่ง
เป็นโรงเรียนมิได้สอนวิชาสามัญ
ทั่วไปหากเป็นโรงเรียนตั้งขึ้นด้วย
มุ่งหมายเฉพาะจะสอนแต่ภาษาต่างประเทศ ภาษาใดภาษาหนึ่ง ฤๅมุ่ง
เฉพาะศิลปศาสตร์ อย่างใดอย่างหนึ่ง

มาตรา ๑๕ เมื่อในโรงเรียนใด
จะเปลี่ยนตัวผู้จัดการ ฤๅครูใหญ่
ฤๅทั้งใครแทนที่ ฤๅจะย้ายสถานที่
โรงเรียน ให้บอกแจ้งการเปลี่ยนสั
บายที่เช่นนั้นโดยพิสดาร ตรง
แก่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ด้วย
จดหมายลงสู่เบิรไปรษณีย์ ฤๅเมื่อ
เป็นโรงเรียนอยู่นอกเขตพระนครนอก
จังหวัดธนบุรี ก็ให้ส่งทางเจ้าพนักงาน
ตามระเบียบราชการ.

คำอธิบายประกอบ

ภาษาต่างประเทศ อย่างใดโดยเฉพาะ
หรือศิลปศาสตร์ อย่างใดโดยเฉพาะ
คำอธิบายสำหรับมาตรา ๘ (๓).

โรงเรียนที่นับเป็นวิสามัญ
เสนาบดีกระทรวงธรรมการ จะยกเว้น
ไม่ต้องสอนวิชาตามมาตรา ๑๔ (๑)
และ (๒) นั้นให้ก็ได้.

การเปลี่ยนแปลงตามมาตรานี้
ไม่ได้มีแบบ แต่บังคับว่าต้อง
แจ้งการนั้นโดยพิสดาร ซึ่งกว้างก็อยู่
ขอให้เป็นที่เข้าใจกันไว้ว่าเพียงได้
ความรู้ในการสับเปลี่ยนนั้นพอที่จะ
วินิจฉัยได้ว่าควรไม่ควรอย่างไรเท่านั้น
นับว่าพิสดาร พอแล้ว ส่วนรายละเอียด
เรื่องผู้จัดการ หรือครูใหญ่ที่เปลี่ยนนั้น
ต้องให้เหมือนเมื่อขอตั้งหรือดำรง.

พระราชบัญญัติ

ถ้าเสนาบดีกระทรวงธรรมการพิจารณาเห็นว่า เพราะเหตุเปลี่ยนสัปดาห์บุคคลที่ กติ จะทำให้สภาพโรงเรียนนั้นผิดแผกไปไม่บริบูรณ์อยู่ตามลักษณะบัญญัติเสนาบดีกระทรวงธรรมการ จะบอกชี้แจง ด้วยลายลักษณ์อักษรแก่ผู้จัดการโรงเรียนตามระเบียบว่าขอคัดค้านไว้ โดยชักเจนมิให้เปลี่ยน สัปดาห์ ขยาย ที่นั้นได้.

ถ้าภายใน เดือนหนึ่ง แต่เวลาที่บอกคัดค้าน แล้วนั้น ผู้จัดการโรงเรียนมิได้ปฏิบัติตามคำชี้แจงให้ เพียงพอจนได้ ถอนคำคัดค้าน นั้นแล้ว ใช้

คำอธิบาย ประกอบ

การ ส่ง แจ่ง การ เปลี่ยน สัปดาห์ เช่นนี้ เป็นไปอย่าง เกี่ยวกับการ ส่ง แจ่ง ความ ดำรง หรือ ตั้ง โรงเรียน.

เสนาบดี กระทรวง ธรรมการ มีอำนาจ คัดค้าน ยังไม่ให้ เปลี่ยน สัปดาห์ บุคคล หรือ ขยาย ที่ โรงเรียน ได้ เมื่อ เห็น ว่า ผู้จัดการ หรือ ครูใหญ่ คนใหม่ และ สถานที่ ใหม่ ซึ่ง โรงเรียน จะ ไป ตั้ง ยก พร่อง ไป จาก ลักษณะ ที่ บัญญัติ ไว้ สำหรับ ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือ สถานที่.

เมื่อเสนาบดี กระทรวง ธรรมการ ได้บอกคัดค้าน แล้ว และ เมื่อ ผ่าน เดือนหนึ่ง ยังปรากฏว่า ผู้จัดการ ยังมิได้ปฏิบัติตามคำชี้แจง เพียงพอ

พระ ราช บัญญัติ

เสนาบดีกระทรวง อรรถการ จะสั่งให้
 ปักโรงเรียนเสียชั่วคราวๆ ให้ปัก
 เสียตลอดกาลก็ได้ คำสั่งเช่นนั้นให้
 ยังกฎที่ต้นที่ ในการนี้ผู้จัดการ
 โรงเรียนๆ ใหญ่จะร้องขอให้ศาล
 วินิจฉัยว่า คำคัดค้านๆ คำสั่งให้
 ปักโรงเรียนนั้นไม่มีมูลสมควรก็ร้อง
 ได้ตามทำนอง ฯ

คำอธิบายประกอบ

เสนาบดีกระทรวง อรรถการ มีอำนาจ
 สั่งบังคับได้ทันทีว่า ให้ปักโรงเรียน
 ชั่วคราว คือมีกำหนดเวลาที่ให้ปัก
 หรือให้ปักตลอดกาล คือไม่มี
 กำหนดเวลา.

คำว่า “เดือนหนึ่ง” ตามข้อ
 ให้เห็นที่เข้าใจว่า นับแต่วันผู้จัดการ
 หรือผู้ใดคนหนึ่ง ซึ่งอยู่ในความ
 คำนวณของผู้จัดการรับไว้ แทน
 ในทันทีควรให้เวลาเขาพอสมควร
 แม้จะเกินเดือนไปสัก ๗ วันก็ไม่เป็นไร
 เพื่อให้แน่ใจว่าได้รับแล้ว เพราะ
 อำนาจสั่งปักอยู่ที่เสนาบดีต่างหาก
 ไม่เป็นการ ไม่รักษาพระราชบัญญัติ
 คำอธิบาย สำหรับมาตรา ๕.

เมื่อเสนาบดีกระทรวง อรรถการ

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๖ เมื่อผู้จัดการ โรงเรียน
ทั้งผู้ใดเป็นครู ให้แจ้งความด้วย
จดหมาย ส่งลงสู่เขย่นไปรษณีย์ ตรง
ไปยังเสนาบดีกระทรวง อธิการ ฤ
เมื่อเป็นโรงเรียน นอกพระนครนอก
จังหวัดนคร ให้ส่งจดหมาย แจ้งความ
นั้นแก่เจ้าพนักงานตามระเบียบราชการ
ในคำแจ้งความนั้น ให้บอก ข้อเท็จ
ข้อสกล อาย สำนึกอาศรัยแล
สัญญาของ ผู้ที่ทั้ง เป็นคนนั้น ถ้า
ได้รับประกาศนียบัตร ฤมีคุณวุฒิ
ฉันทใดก็ให้บอกมาด้วย ฯ

คำอธิบายประกอบ

แจ้ง การ คัดค้านไปแล้วก็ดี หรือส่ง
บัญชีให้ ปกโรงเรียนก็ดี ผู้จัดการ
หรือครูใหญ่ จะร้องขอให้ศาลพิจารณา
คำคัดค้านหรือคำสั่งให้ ปกโรงเรียน
นั้นก็ได้.

การแจ้งความนั้นไม่แบบ ผู้จัดการ
จะเขียนอย่างไรก็ได้ แต่ให้คงมีสิ่ง
ที่ตองการ ตามที่บังคับไว้ใน มาตรา
บริบูรณ์

รายการ สำหรับใคร จะต้องบอกมี
ข้อเท็จ ข้อสกล ตลอดจนประกาศ
นียบัตร หรือคุณวุฒิ นั้น อย่างไร มี
ความหมายที่ ให้เขียนลงฉันทใด
คำอธิบาย สำหรับมาตรา ๘.

การส่งแจ้งความ ไม่จำต้อง ส่ง
ด้วยจดหมาย ส่งลง ทะเขย่นไปรษณีย์
ก็ได้ ทุกคำอธิบาย สำหรับมาตรา ๗.

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

มี^{๕๔}ปัญหาอย่างหนึ่ง คือไม่ปรากฏ^{๕๕}
ว่าเมื่อ^{๕๖}ผู้จัดการ^{๕๗}ใด^{๕๘}ทั้งให้^{๕๙}ผู้ใด^{๖๐}เป็น^{๖๑}ครู^{๖๒}
แล้ว^{๖๓} มีกำหนด^{๖๔}ช้านาน^{๖๕}เพียง^{๖๖}ไร^{๖๗}จึง^{๖๘}ให้^{๖๙}
แจ้ง^{๗๐}ความ^{๗๑} ถ้าจะ^{๗๒}พิจารณา^{๗๓}หัก^{๗๔}จะ^{๗๕}ต้อง^{๗๖}
บอก^{๗๗}ได้^{๗๘}เพียง^{๗๙}ว่า^{๘๐}ภายใน^{๘๑}เวลา^{๘๒}อัน^{๘๓}สมควร^{๘๔}
คือ^{๘๕}ไม่น่า^{๘๖}จะ^{๘๗}เป็น^{๘๘}เวลา^{๘๙}ถึง^{๙๐}เดือน^{๙๑} ๒ เดือน^{๙๒}
ขึ้นไป^{๙๓}แล้ว^{๙๔}จึง^{๙๕}ส่ง^{๙๖}แจ้ง^{๙๗}ความ^{๙๘} เมื่อ^{๙๙}ปรากฏ^{๑๐๐}
ว่า^{๑๐๑}ผู้จัดการ^{๑๐๒}โรงเรียน^{๑๐๓}ทั้ง^{๑๐๔}ผู้ใด^{๑๐๕}เป็น^{๑๐๖}ครู^{๑๐๗}
แล้ว^{๑๐๘}ไม่^{๑๐๙}แจ้ง^{๑๑๐}ความ^{๑๑๑}ภายใน^{๑๑๒}เวลา^{๑๑๓}อัน^{๑๑๔}สมควร^{๑๑๕}
เขา^{๑๑๖}หน้า^{๑๑๗}ท^{๑๑๘}ซึ่ง^{๑๑๙}เป็น^{๑๒๐}ผู้^{๑๒๑}ตรวจ^{๑๒๒}ตรา^{๑๒๓}ควร^{๑๒๔}บอก^{๑๒๕}
กล่าว^{๑๒๖}ทุก^{๑๒๗}เดือน^{๑๒๘}ให้^{๑๒๙}เขา^{๑๓๐}ทราบ^{๑๓๑}และ^{๑๓๒}จัดการ^{๑๓๓}
ส่ง^{๑๓๔}เสีย^{๑๓๕}.

มาตรา ๑๗ เสนาบดี^{๑๓๖}กระทรวง^{๑๓๗}
ธรรมการ^{๑๓๘}จะ^{๑๓๙}แจ้ง^{๑๔๐}ความ^{๑๔๑}ด้วย^{๑๔๒}ลาย^{๑๔๓}ลักษณ์^{๑๔๔}
อักษร^{๑๔๕}ตาม^{๑๔๖}ระเบียบ^{๑๔๗}ราชการ^{๑๔๘}แก่^{๑๔๙}ผู้^{๑๕๐}จัดการ^{๑๕๑}
โรงเรียน^{๑๕๒}ว่า^{๑๕๓}ขอให้^{๑๕๔}ถอน^{๑๕๕}ครู^{๑๕๖}คน^{๑๕๗}ใด^{๑๕๘}คนหนึ่ง^{๑๕๙}

ตาม^{๑๖๐}มาตรา^{๑๖๑}นั้น^{๑๖๒}เป็น^{๑๖๓}ที่^{๑๖๔}เข้าใจ^{๑๖๕}ได้^{๑๖๖}อยู่แล้ว^{๑๖๗}
เว้น^{๑๖๘}แต่^{๑๖๙} (๒) ถ้า^{๑๗๐}ครู^{๑๗๑}คน^{๑๗๒}นั้น^{๑๗๓}พ้น^{๑๗๔}จาก^{๑๗๕}
ไม่^{๑๗๖}ได้^{๑๗๗}ว่า^{๑๗๘}มี^{๑๗๙}ความ^{๑๘๐}รู้^{๑๘๑}ภาษาไทย^{๑๘๒}พอ^{๑๘๓}แก่^{๑๘๔}ที่^{๑๘๕}
ต้อง^{๑๘๖}การ^{๑๘๗}ใช้^{๑๘๘}ใน^{๑๘๙}หน้า^{๑๙๐}ที่^{๑๙๑}ตน^{๑๙๒}จะ^{๑๙๓}ส่ง^{๑๙๔}สอน^{๑๙๕}

พระราชบัญญัติ

ออกเสียได้ แต่เฉพาะ อาศัย เหตุ
ดังนี้ คือ.

(๑) ถ้าครูคนนั้นเป็นพินิจมติน
ตามบทมาตรา ๓ ตอน (๒) แล (๓).

(๒) ถ้าครูคนนั้นพินิจไม่ได้ว่า
มีความรู้ภาษาไทยพอแก่ที่ทำการใช้
ในหน้าที่ตนจะสั่งสอน.

ถ้าผู้จัดการโรงเรียนไม่ถอนครูนั้น
ออกเสีย ภายในเดือนหนึ่งนับแต่เวลา
ได้รับคำสั่งความ เสนอบกกระทรวง
ธรรมการจะร้องขอให้ศาลชำระคดีสิน
บังคับให้ถอนครูคนนั้นออกเสียได้

คำอธิบายประกอบ

ข้อนี้ประสงค์ให้ท่านออกเขียนได้
พอใช้ด้วย แต่ในบางโรงเรียนอาจหา
ครูที่มีความรู้ภาษาไทยอย่างนี้ไม่ได้
สักคนเดียว เมื่อเช่นนั้นถ้าเห็นควร
ให้เวลาสำหรับเรียนภาษาไทยเพียง
อย่างมากป็นหนึ่งก็ควร ถ้าเจ้าหน้าที่
เห็นควรผ่อนก็ไม่ต้องรายงานมายัง
เสนาบดีกระทรวงธรรมการเพื่อขอ
คำสั่งให้ถอน ให้มีมาต่อเมื่อต้องการ
ให้มีคำสั่งถอนครูนั้นๆ.

คำว่า “เดือนหนึ่ง” ในคำอธิบาย
สำหรับมาตรา ๑๕.

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑๘ ให้ผู้จัดการโรงเรียน
ราษฎรส่งรายงานปีละครั้ง แก่
เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รวม
ใจความดังนี้ คือ.

คำอธิบายประกอบ

ไม่กำหนดว่าโรงเรียนนอกเขต
พระนคร นอกเขตจังหวัดอื่นให้ส่ง
แก่เจ้าพนักงานตามระเบียบราชการ
เพราะฉะนั้นโรงเรียนเช่นนั้นเขาจะส่ง
อย่างไรก็คงไม่ผิด คำอธิบาย
สำหรับมาตรา ๑๓ ในการส่งสำเนา
การ้องนั้น แต่ควรแนะนำให้ส่งผ่าน
เจ้าหน้าที่ตามระเบียบราชการ ถ้า
เจ้าหน้าที่ทำความสนิทสนมกับผู้จัดการ
ไปแล้วข้อนี้คงไม่ขัดข้อง เพราะเขา
ส่งไต่สะดวกกว่าด้วย ที่จะไม่ส่งผ่าน
ก็จะเป็นไต่แต่เมื่อไม่ถกกัน.

กำหนดปีละครั้งก็ไม่มีกำหนดว่า
เมื่อไร จึงควรกำหนดเสียว่า ให้ส่ง
ภายในเดือนเมษายน คือรายงาน
สำหรับ พ.ศ. ๒๔๖๑ ส่งภายในเดือน
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๒ ดังนี้.

พระราชบัญญัติ

(๑) จำนวนครูกับทั้งจำนวน
ข้อตัว ข้อสกุล อายุ สำนักอาศรัย
แลสัญชาติเรียงตัวไป.

(๒) จำนวนนักเรียน.

(๓) จำนวนนักเรียนที่สอบได้
วิชาใด ถ้าแลคนใดได้รับประกาศ
นียบัตรชั้นใด ก็ให้บอก รายงาน ให้
แจ้งด้วย ฯ

มาตรา ๑๔ เสนาบดีกระทรวง
ธรรมการ มีอำนาจจะห้ามไม่ให้ใช้
สมุดหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งเป็นเครื่อง
ศึกษาในโรงเรียน ซึ่งพิจารณาเห็น
ว่าเป็นทำนองฝ่าฝืนคลองคิลลสมาจาร
อันดีงาม ฤๅขัดต่อความสงบรายน

คำอธิบายประกอบ

จำนวนเหล่านั้นควรถือเอาจำนวน
ที่มีอยู่ เมื่อวันสิ้นเดือนมกราคม.

ถือเอาจำนวนนักเรียน ที่มีอยู่
เมื่อวันสิ้นเดือนมกราคม.

ถือจำนวนที่สอบได้ ในปีสำหรับ
รายงานนั้น ประกาศนียบัตรนั้นจะ
เป็นของหลวงหรือของใครก็ตาม.

รายงานนี้กระทรวงธรรมการจะ
พิมพ์แบบแทน.

อย่างไร เป็นทำนองฝ่าฝืน คลอง
คิลลสมาจาร อันดีงาม คือเป็นเรื่อง
ที่ตรงกันข้ามกับธรรมประเพณีนิยม
อย่างไร ขัดต่อความสงบรายนแห่ง
ประชา เป็นต้นว่า เป็นทางยุยง
ส่งเสริมให้ยังเกิดการทะเลาะขัด

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๐ การตรวจโรงเรียน
ราษฎร ตกเป็นหน้าที่แก่เจ้าพนักงานของ
รัฐบาล ผู้มีตำแหน่งดังนี้ คือ.

(๑) ผู้ตรวจธรรมดา ได้แก่
อธิบดีกรมศึกษาธิการ เจ้ากรมสาขา
แห่ง กรมศึกษาธิการ ข้าหลวงตรวจ
การศึกษาประจำภาค กรรมการ
มณฑล กรรมการจังหวัด แลพนักงาน
งานตรวจ การศึกษาประจำแขวงแห่ง
กระทรวง กรรมการ กับทั้ง อปราช
สุมหเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการ ภาวนคร
บาล จังหวัด.

(๒) ข้าราชการชั้น ผู้ใหญ่
ซึ่ง เสนาบดีกระทรวง กรรมการ จะได้
แต่งตั้ง ไปเป็น พิเศษ ตามที่ พิจารณา
เห็นสมควร ฯ

มาตรา ๒๑ ผู้ตรวจ การ ศึกษาทั้ง

คำอธิบายประกอบ

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติ พอแล้ว)

เหตุ การณ์ต่าง ๆ ตาม มาตรา นี้

พระราชบัญญัติ

หลายนี้ มีหน้าที่จะสอดส่องได้สวน
ว่า คำแจ้งความอันผู้จ้างจะเปิด
โรงเรียน ฤ็ผู้จัดการโรงเรียนได้
ยื่น มา นั้น ถูกต้องสมควร ฤ็ฉนั้น ไค
แล้ว ว่าสถานทีโรงเรียนนั้นสมควรชอบ
ด้วย ลักษณะ ศุขาภิบาล ฤ็ ฉนั้น ไคให้
ทำรายงานบอกเหตุการณ์ทั้งนี้ แก
เสนาบดีกระทรวง อธิการ เพื่อ
ว่าได้ทราบตระหนักแล้ว จักไค
สามารถวินิจฉัยว่า จะควรหยิบยกเหตุ
ชน คัดค้าน มิให้คงดำรงมิให้เปิด ฤ็
มิให้จัดการโรงเรียนนั้นสืบไปได้

มาตรา ๒๒ อำนาจแลหน้าที่แห่ง
ผู้ตรวจการศึกษามิตงัน คือ

(๑) ตรวจสอดส่องว่าโรง
เรียน อันไค เปิดจักตั้ง โดยลักษณะซึ่ง
ผู้จัดการ โรงเรียน ไคแจ้ง ความไว้

คำอธิบายประกอบ

อธิบายมาใน มาตรา ก่อนๆ แล้ว.

ข้อนี้ จะชักลงไคว่าให้ พกเพียง
ไร ก็ยาก แต่บอกไคว่าต้องให้
ละเอียดยกพอที่เสนาบดีจะ หยิบ ยก ชน
วินิจฉัยไคอย่างคี่ ในการวินิจฉัย
เสนาบดี มิ มี หลั กะไร จะ ยึดไค
เลย นอก จาก ความเห็นของเจ้าหน้า
ที่เท่านั้น.

(เข้าใจ ตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

พระราชบัญญัติ

ฉันทิ มิได้แปรผันไปจากลักษณะ
นั้น.

(๒) ตรวจ สอดส่อง ว่าสถาน
ที่ โรงเรียน ยัง คง รักษา อยู่ ชอบ ด้วย
ลักษณะ ศาสนา ชาติ เป็น อัน ดี.

(๓) ตรวจ สอดส่อง ว่า คร
ใหญ่ แล คร ทั้ง หลาย มี ความ ร
ภาษาไทย เพียง พอ สม แก่ ความ ต้อง
การ แห่ง พระราช บัญญัติ นั้น แล ว่า
ได้ สอน ภาษา ไทย แก่ นักเรียน หรือ
สอน นักเรียน ใน ความ รัก แล ความ ร
ภูมิ ประเทศ สยาม ตาม บท พระราช
บัญญัติ ที่ วาง ไว้ น.

(๔) ตรวจ สอดส่อง ใน วิธี จัด
การ โรงเรียน ฤๅ ใน การ ฝึก สอน
ทั่วไป ไม่ ให้ มี สิ่ง ที่ สกปรก ชัง
ฝาด คดอง คือ สมาจาร อัน ตึงาม ขัด

คำอธิบาย ประกอบ

พระราชบัญญัติ

ต่อความสงบแห่งประชา ^{ผู้}ฝ่าฝืน

กฎหมาย พระราช อาณาจักร ฯ

มาตรา ๒๓ ผู้ตรวจการ ศึกษาทั้ง
หลาย จะเข้าไปตรวจ โรงเรียนราษฎร์
ใดก็ตาม เมื่อ แลผู้จัดการ โรงเรียน ครู
ใหญ่ ครู น้อย จำจะ คั่น รับ แล
ยินยอม ให้ ความ สดวก โดย ควร แก่
การ ตรวจ ทุก ประการ ฯ

มาตรา ๒๔ ให้ เสนาบดีกระทรวง
ธรรมการ ทำ ชู เบียร์ โรงเรียนราษฎร์
ไว้ ให้ ถูกต้อง เป็น หลัก บัญชี ให้
มี ข้อ ความ พิสดาร ว่า ด้วย การ เปิด
โรงเรียน คง ดำรง แล จัดการ โรง
เรียน แล ทั้ง เหตุ ให้ ปิด เลิก โรง
เรียน ด้วย ฯ

ลักษณะที่ ๓ การปิดเลิกโรงเรียน

มาตรา ๒๕ เสนาบดีกระทรวง

คำอธิบายประกอบ

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

ระเบียบให้ มี ทง หัก และ มณฑล
ด้วย กระทรวง ธรรมการ จะ ได้ ออก
แบบ และ ทำ ให้

พระราชบัญญัติ

กรรมการมีอำนาจสั่งให้ ปิดเลิกโรงเรียนชั่วคราว ฤๅปิดตลอดกาลได้ เพราะอาศัยกรณีเหตุใดเหตุหนึ่ง มีประการดังนี้ คือ.

(๑) ถ้าโรงเรียนคงดำรงอยู่ ฤๅเปิดขึ้นใหม่ โดยฝ่าฝืนต่อบทพระราชบัญญัติ

(๒) ถ้าได้เปลี่ยนตัวผู้จัดการ โรงเรียน ฤๅครูใหญ่ ฤๅย้ายสถานที่โรงเรียน โดยฝ่าฝืนต่อบทพระราชบัญญัติ.

(๓) ถ้าผู้จัดการ โรงเรียน ก่อครูใหญ่ ก่อ มาบกพร่องไม่บริบูรณ์ ด้วยคุณลักษณะ ต้องตามพระราชบัญญัติ (มาตรา ๓ และ ๕).

คำอธิบายประกอบ

อย่างไร ตาม พระราชบัญญัตินี้ บังคับให้ โรงเรียนกระทำ และไม่กระทำถือว่าเป็นการฝ่าฝืน.

คำอธิบาย สำหรับมาตรา ๑๕.

ประสงค์ความว่าเมื่ออนุญาตให้ คงดำรง โรงเรียน หรือ เปิด โรงเรียน ใหม่ไม่ได้ ความปรากฏว่า ผู้จัดการ โรงเรียน หรือ ครูใหญ่ บกพร่อง ในมาตรา ๓ และ ๕ ภายหลังจึง ปรากฏความบกพร่องนั้นขึ้นด้วยการ

พระราชบัญญัติ

(๔) ถ้าปรากฏจากรายงาน
ของผู้ตรวจการศึกษาว่า สถาน
ที่โรงเรียนนั้นมีได้สมควร
เกลือกว่าจะเป็นที่ก่อโรคภัยอันตราย
แก่ความผาสุกของนักเรียน ถ้าครู
ทั้งหลายแลเมื่อผู้จัดการโรงเรียน
ได้รับคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษร
ให้จัดทำสถานที่นั้นให้กลับคืนดีดัง
เดิม ถ้าให้ย้ายโรงเรียนไปตั้ง
ณที่อื่นภายในเวลาอันสมควรแล้ว
ก็ไม่ทำตามคำแนะนำนั้น.

(๕) ถ้าปรากฏจากรายงาน
ของผู้ตรวจการศึกษาว่าผู้จัดการ
โรงเรียนกักตุนครูใหญ่กักตุนมิได้
นำพาทพระราชาชนูปถัมภ์ในข้อที่

คำอธิบาย ประกอบ

ที่เป็นมาแล้วกต หรือ เกิดขึ้นใหม่
กต.

ประสงค์ ความว่าสถานที่ไม่ชอบ
ด้วยลักษณะสขามิบาลเป็นอันดี สถาน
ที่อย่างใดจึงจัดว่าชอบ ด้วย ลักษณะ
สขามิบาลนั้น คำอธิบายสำหรับ
มาตรา ๑๐.

คำแนะนำเป็น คำแนะนำของ
เสนายติกระทรวงธรรมการ.

คำทวงทักตักเตือน เป็น คำทวง
ทักตักเตือนของเสนายติกระทรวงธรรม
การกำหนด ๑ เดือน ให้คำอธิบาย
สำหรับมาตรา ๑๕.

พระราชบัญญัติ

บังคับให้สอนภาษาไทย ให้พว้สอน
ความรัก แล ความรักมีประเทศสยาม
ว่ายังขึ้นใช้สมคหนึ่งสือต้องห้าม
แลจัดการโรงเรียนได้รับคำทวงทัก
ทัก เตือน เป็น ลาย ลักษณะ อักษร ให้
ปฏิบัติตามบทพระราชบัญญัติภายใน
กำหนด ๑ เดือนแล้ว ก็ยังมีได้ทำ
ตามนั้น.

(๖) ถ้าผู้จัดการโรงเรียนมิ
ได้แจ้งความในการตั้งครุ ฎามี
ได้นำพาเชื่อฟังคำสั่งพิพากษาคดี
เป็นที่สุด ซึ่งสั่งบังคับให้ถอนครุ
คนใดคนหนึ่งออกเสีย.

คำอธิบายประกอบ

การแจ้งความในการตั้งครุ มีคำ
อธิบายสำหรับมาตรา ๑๖ แล้วว่าไม่
มีกำหนด ควร เธอเวลาสมควร
เป็นประมาณ ก่อนที่จะสั่งปิดโรง
เรียนด้วยข้อนี้ จะต้องใดตกเตือน
แล้วและยังไม่ทำตาม แต่การสั่ง
ปิดด้วยไม่ถอนครุคนใดคนหนึ่งออก
ตาม คำพิพากษาของศาลนั้น ไม่ จำ

พระราชบัญญัติ

คำสั่งของเสนาบดีกระทรวงธรรมการให้ ปิดโรงเรียนเสียทั้งนี้ ให้
บังคับได้ทันที.

ในการนี้ ผู้รักษาโรงเรียน
ทุกๆ แห่งจะร้องขอให้ศาลวินิจฉัย
ว่าคำสั่งให้ ปิดโรงเรียนนั้นไม่มีมูล
สมควร แลขอให้เพิกถอนคำสั่ง
บังคับนั้นเสีย ก็ให้ร้องไปตาม
ทำนอง ๑

มาตรา ๒๖ ในเมื่อเกิดความ
ระบาส ซึ่งอาจเป็นภัยอันตรายแก่ความ
ผาสุกแห่งนักเรียน ทุกๆ ทั้งหลาย

คำอธิบายประกอบ

ต้องตกเตือนซากใด แต่ข้อนี้
เสนาบดีผู้สั่งจะวินิจฉัยออกชนหนึ่ง
เจ้าหน้าที่ของรายงานให้เสนาบดี
ทราบด้วยว่าใดตกเตือนแล้วก็ควร
เพื่อประกอบการวินิจฉัย.

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

(เข้าใจตามพระราชบัญญัติพอแล้ว)

การเกิดความไข้ระบาส เช่นนี้
ทางปกครองมีอำนาจอยู่แล้วที่จะ
สั่งปิดสถานที่ใดๆ ได้ แต่ถ้าจะ

พระราชบัญญัติ

เสนาคณะกฤษฎีกากระทรวงธรรมการ มีอำนาจ
สั่งให้ ปิดโรงเรียนราษฎรชั่วคราวได้
ทันที เพียงเวลากำหนดไม่เกิน

๑ เดือน คำสั่งเช่นนั้นถ้ามีเหตุจะต้อง
ขยายเวลาต่อออกไป ก็อาจ
สั่งซ้ำได้เพียงอีก ๑ เดือนเท่านั้น ฯ

คำอธิบายประกอบ

สั่งตามพระราชบัญญัตินี้ต้องได้รับ
ฉันทะจากเสนาคณะกฤษฎีกากระทรวงธรรมการ
แล้วจึงสั่งได้.

ตาม มาตรา นี้ สั่งได้ อย่าง มาก
เพียง ๒ เดือน สำหรับติดต่อกัน ถ้า
หากความใช้นั้นไม่สงบใน ๒ เดือน
จำเป็นจะต้องให้ ปิดต่อไปอีก เข้าใจ
ว่าเจ้าหน้าที่ขอรับรองให้เขาปิดก็หน้า
จะสำเร็จประโยชน์ได้ เพราะเมื่อ
ความใช้นั้นยังไม่สงบจริงแล้วใคร
เลยจะขัดขึ้น ที่พระราชบัญญัติ
ไม่ได้ให้เวลาไว้มากกว่า ๒ เดือน
เพราะเขายืนอยู่แล้วว่า ถ้ามีเหตุ
จำเป็นจริงเช่นนั้น คงไม่มีใครขัด
ขึ้น และเพื่อไม่เป็นการเอาเปรียบ
ราษฎรมากเกินไป เพราะการสั่ง
ได้ทีละเดือน ถ้าสั่งซ้ำๆ กัน

พระราชบัญญัติ

ลักษณะที่ ๔ โรงเรียนอนุบาล

มาตรา ๒๗ โรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนที่ประสงค์มุ่งเอาการเลี้ยงดูเด็ก ชาย อ่อน ๆ เป็นใหญ่ แลสอนเด็ก ให้ รู้อ่าน รู้เขียน รู้นับ ไปพลางในระหว่างเวลานั้นด้วย.

คำอธิบายประกอบ

ปกติก็ทำได้ แต่ว่าถ้าเขายังจะถือประโยชน์แห่งข้อนี้เกินสมควรแล้วเราก็มีทางที่จะแก้ได้เหมือนกันคือปล่อยให้เปิดเสียสองสามวันแล้วก็ส่งไปตามพระราชบัญญัติอีก เราไม่อยากจะอำนานส่วนนี้ เพราะจะเป็นการเอาเปรียบมากเกินไปและจะเห็นเป็นการแก่งแย่ง รัก ช้าง จักช่วยให้ปรองดองกันทั้งสองฝ่าย.

ตามบทพระราชบัญญัตินี้ไม่มีกำหนดอายุ จึงขอกำหนดว่าโรงเรียนอนุบาลจะสอนเด็กได้เพียงอายุไม่เกิน ๑๔ ขวบ แต่ถ้าแห่งใดจำเป็นจะต้องขยายอายุให้สูงกว่านั้นก็ยอมให้ขยายได้เพียง ๑๒ ขวบ แต่จะยอมให้แต่ที่จำเป็นจริงๆ ต้องขออนุญาตเป็นคนๆ ไป เจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติ

คำอธิบายประกอบ

ที่ ตั้ง แต่ ชน ธรรมการ จังหวัด หรือ พน ก
งาน ตรวจ การ อนุญาต ได้ เจ้า หน้า
ที่จะ ต้อง ชี้แจง ให้ ผล การ โรงเรียน
เป็น ที่ เข้าใจ ว่า ถ้า เขา อยาก ให้
เป็น โรงเรียน อนุบาล แล้ว ต้อง ปฏิบัติ
ตาม ที่ ว่า น เมื่อ เขา ตก ลง ยอม
เป็น โรงเรียน อนุบาล แล้ว ให้ เจ้า
หน้า ที่ มา ใน ความ เห็น ที่ จะ เสนอ
ใบ แจ้ง ความ นั้น ด้วย เมื่อ เขา ไม่
ทำตาม เมื่อไร ก็ ต้อง ถือ ว่า โรง
เรียน นั้น ไม่ เป็น โรงเรียน อนุบาล ต่อ
ไป ควร คัด คำน หรือ อย่าง ไร ก็ ให้
รายงาน มา พร อม ด้วย เหตุ ผล จะ
ได้ จัด การ ต่อ ไป.

ใน โรงเรียน เช่น นั้น ครุ ฑ ฑ
โรงเรียน ไม่ ต้อง มี ประ กาศ นัย บั ตร
อย่าง ไร ก็ ควร เป็น ได้.

หมาย ความ ว่า ไม่ ชี้ ต ความ รู้
สำหรับ ครุ เช่น นั้น เพียง แต่ สอน
เด็ก ให้ รู้ อาน รุ เขียน รุ นั บ ได้ พอ ควร

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๘ แต่ใน ความ ข้ออื่น
แห่งพระราชบัญญัตินี้ ที่ว่าด้วย
การ ครองจำ การ เปิดแฉกการปิด
โรงเรียนก็ ตี แฉกการ ศาสนาภิบาล
ก็ ตี ให้ พึง อนุโลม ใช้บังคับแก่
โรงเรียน อนุบาลนี้ โดยมาก ที่สุด แต่
ที่จะ ควร เปรียบ ไป ได้ ๖

ลักษณะที่ ๕ วิชาริชาตแลลงโทษ

มาตรา ๒๙ ในการ ริชาต คำ
ร้อง คดี ริชาต ด้วย การ เปิด
ปิด โรงเรียน ก็ ตี ด้วย การ ให้ ถอน คร
ออก ก็ ตี ศาล พึง ให้ โอกาส แก่
เสนายศ กระทรวง อรรคมการ แล แก่
บันดา ผู้ มี ประโยชน์ ได้ เสีย กับ คดี นั้น
เพื่อ ไต่ นำ พยาน หลัก ฐาน มา พิสูจน์
ตามที่ ศาล เห็น สมควร แล พึง

คำอธิบายประกอบ

แก่ ขาย ก็ พอ แล้ว.

ฐานะของ โรงเรียน เช่น นี้ ย่อม
ต่างกัน จะ วาง กำหนด ว่า ควร ใช้ บังคับ
แก่ โรงเรียน เช่น นี้ เพียง ไร โดย ทัว
กัน ไม่ได้ จึง แลแล้ว แต่ เจ้าหน้าที่จะ
พึง กำหนด ตาม สมควร เป็น โรงเรียน ๗
ไป และ ควร ให้ ผู้ ริการ โรงเรียน
เข้าใจ ด้วย ว่า เรา ต้อง การ อะไร
เพียง ไร.

เป็น หน้า ที่ ของ ศาล.

พระราชบัญญัติ

การมโหรีทั้ง ๒ ฝ่าย ก่อนแล้วจึง
พิพากษาว่า ส่วนวนคดีเช่นนี้ให้
ปิดตราแดง เรื่องพิจารณาข้าม
ลำดับเลขอย่างคดีก่อน ตามกระบวนการ
พิจารณาความแพ่งได้ ๆ

มาตรา ๓๐ ผู้จัดการ โรงเรียน
ครูใหญ่ ครูน้อย ฤๅ ครู นบาล คนใด
ไม่นำพาไม่ฟังคำสั่งบังคับ ฝ่ายอ
การที่ชอบคดี ฤๅ ขืนขัดคำสั่งพิพากษา
เป็นที่สุดในการปิดโรงเรียนชั่วคราว
ฤๅ ปิดตลอดกาล ฤๅ ในการให้ถอน
ครูออกก็ดี ผู้นี้มี ความผิดต้อง
รวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน ฤๅ
ปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท ฤๅ ทั้งจำแล
ปรับทั้ง ๒ สถาน.

บทคดี ผู้ใดทราบบังคับ
ฝ่ายอการฤๅ คำพิพากษาของศาลแล้ว

คำอธิบายประกอบ

เป็นหน้าที่ของศาล.

พระราชบัญญัติ

เป็นใจอุดหนุนผู้จัดการโรงเรียนครู
ใหญ่ครูน้อย ฤๅครูขนาดเล็ก ให้ทำ
ผิดประการใดประการหนึ่ง ซึ่งกล่าว
ไว้ในเบื้องต้น ท่านว่าผู้นั้น
มีความผิดต้องระวางโทษเดียวกัน

มาตรา ๓๑ บุคคลผู้จําแนงจะเปิด
โรงเรียนคนใด ฤๅผู้จัดการโรงเรียน
คนใดจงใจอำพรางให้การเท็จ
ในคำแจ้งความซึ่งท่านบัญญัติบังคับ
ไว้ว่าให้ส่งแก่เสนาบดีกระทรวงธรรม
การ ผู้นั้นมีความผิดต้องโทษให้
ปรับไม่เกิน ๕๐ บาท

มาตรา ๓๒ ผู้ใดจงใจขัดขวาง
ต่อผู้ตรวจการ ศึกษา ในการปฏิบัติ
หน้าที่ ผู้นั้นมีความผิดต้องโทษ
ให้ปรับไม่เกิน ๕๐ บาท

คำอธิบายประกอบ

เป็นหน้าที่ของศาล.

เป็นหน้าที่ของศาล.

พระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๓ การฟ้องเอาโทษผู้
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้
เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการฝ่ายเดียว
ประกาศ ณ วันที่ ๕ เดือนมิถุนายน
พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

คำอธิบายประกอบ

เสนายกกระทรวงธรรมการ เป็น
ผู้ขอร้องให้ฟ้อง.

วิธีการ

ได้กล่าวแล้วแต่ต้นว่า พระราชประสงค์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น เพื่อทะนุบำรุงการศึกษา ไม่ใช่เพื่อล้างการศึกษาเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตราพึงทำด้วยความช่วยเหลือมากกว่าการกวดขันอย่างกตข. และควรทำตัวเป็นกันเอง เข้าช่วยอย่างสุภาพกันเอง เมื่อรู้สึกรู้เป็นกันเองแล้วเราจะมุ่งให้ทำอย่างไร มีใช้หลักสูตร หนังสือเรียนตามแบบของเราเป็นต้น ก็อาจสำเร็จได้.

โรงเรียนใดสมควร เสนอบุคลากรทรงธรรมการ จะแจ้งความให้ทำตามพระราชบัญญัติ ให้เจ้าหน้าที่รายงานมาตามระเบียบราชการ จนถึง เสนอบุคลากรทรงธรรมการ ในรายงานให้กล่าวฐานของโรงเรียนนั้นๆ โดยละเอียดเท่าที่สามารถจะรู้ได้ เพื่อ เสนอบุคลากรทรงธรรมการ จะได้วินิจฉัยว่าสมควรอย่างไร.

จดหมายแจ้งความซึ่ง เสนอบุคลากรทรงธรรมการ จะส่งให้แก่โรงเรียน ในกรุงเทพฯ จังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี มอบให้พนักงานตรวจการประจำแขวงเป็นผู้ส่ง จังหวัดนนทบุรี จังหวัดมโนบุรี จังหวัดพระประแดง และจังหวัดสมุทรปราการ จะมีหนังสือนำส่งไปยังนครบาลจังหวัด ในมณฑลมหาดไทย จะมีตราบานำส่งไปยัง สมุหเทศาภิบาล ขอให้จัดส่ง.

การที่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ จะคัดค้าน หรือห้าม หรือให้ ปิด
โรงเรียนด้วยประการใดตามพระราชบัญญัติ มิไม่ให้เปลี่ยนแปลง
ผู้จัดการครูใหญ่ ย้ายสถานที่ ถอนครุฑ ห้ามนำหนังสือ ฯลฯ เป็นต้น
ต้องมีเหตุผล และเหตุนั้นต้องได้จากเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตราเพราะฉะนั้น
เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจตราจะรายงานขอให้คัดค้าน หรือห้ามโรงเรียนใด
ด้วยประการใด ขอให้พิจารณาเสียให้ถ่องแท้ และทำด้วยน้ำใจซึ่งมุ่ง
ความเจริญแก่โรงเรียน และชี้เหตุโดยละเอียดให้แจ้ง เพื่อเสนาบดี
กระทรวงธรรมการ จะได้วินิจฉัยไม่ผิด.

ทะเบียนโรงเรียนราษฎรต้องมีทั้งที่มณฑลและจังหวัด และแยก
เป็น ๒ เล่ม คือโรงเรียนเล่มหนึ่ง ผู้จัดการ กับครู รวมกัน เล่มหนึ่ง
ทะเบียนทางจังหวัดกับมณฑล ต้องให้ตรงกัน.

พิมพ์เลขที่ ๓๐ เดือนพฤศจิกายน พ. ศ. ๒๔๗๒

พิมพ์โรงพิมพ์ กรมตำรวจ กระทรวงธรรมการ

จำนวน ๓๐๐ เล่ม

๘๖๐ ๓๓ ๙๖

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

พิมพ์ครั้งที่สอง ๑๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๔๓๐

ราคาเล่มละ ๑๕ สตางค์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์กรมตำรวจกระทรวงมหาดไทย

ปกคตของบางคำพบน จังหวัดพระนคร

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or reference number, appearing to read "1000 0624".

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พระพุทธศักราช ๒๔๖๓

—*O*—

พิมพ์ครั้งที่สอง ๑๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๗๐

ราคาเล่มละ ๑๕ สตางค์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์กรมตำรวจ กระทรวงธรรมการ

ปากคลองบางลำพูบน จังหวัดพระนคร

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

สารบัญ

ลักษณะที่ ๑	ว่าด้วย การ ตั้ง และเปิดโรงเรียนราษฎร์ . .	หน้า ๒
„ „ ๒	ว่าด้วย การ ครอบงำโรงเรียนราษฎร์ . . .	„ ๗
„ „ ๓	ว่าด้วย การ ปิดเลิกโรงเรียน	„ ๑๑
„ „ ๔	ว่าด้วยโรงเรียน ชนุบาล	„ ๑๓
„ „ ๕	ว่าด้วยวิธีพิจารณาและลงโทษ	„ ๑๔

หน้า ๑

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

—:๐*๐:—

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว กันว่า บัดนี้เห็นกาลสมควร จะกำหนดการปกครองโรงเรียนราษฎร์ทั่วพระราชอาณาจักร และชำระข้อบกพร่องตามกฎหมายข้อบังคับสำหรับโรงเรียนราษฎร์นั้นวางลงไว้ ให้เป็นระเบียบ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้สืบไปดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^{ซึ่งตั้งขึ้น}นี้ให้ชื่อว่า “พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์” และให้ใช้เป็นกฎหมายจำเริญแต่วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

มาตรา ๒ บทวิเคราะห์ศัพท์ในพระราชบัญญัติ^{ซึ่งตั้งขึ้น}นี้ คำว่า “โรงเรียน” ย่อมหมายความว่า จำเพาะโรงเรียนราษฎร์ นอกจากโรงเรียนรัฐบาล กล่าวคือสถานที่อื่นเอกชนคนใดคนหนึ่งให้ศึกษาแก่หมู่^{หนึ่ง}นักเรียน

คำว่า “นักเรียน” ย่อมหมายความว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งผู้มา^{ขึ้น}ยังโรงเรียนนั้นเพื่อประสงค์จะรับศึกษา

คำว่า “ผู้จัดการโรงเรียน” ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้เกี่ยวข้อง
 ทุกร่วมมือกับบุคคลอื่น เป็นผู้รับผิดชอบและชอบสำนึกในการเปิดและการ
 ดำรงอยู่แห่งโรงเรียนราษฎร์

คำว่า “ครูใหญ่” ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้รับผิดชอบและชอบสำนึก
 ในการแผนกสั่งสอนวิชาของโรงเรียน และเป็นหัวหน้าครอบงำครูทั้งหลาย
 ในโรงเรียนนั้น ถ้าแม้ว่าในโรงเรียนใดมีครูแต่ผู้เดียว ครูนั้นก็ให้ถือว่า
 เป็นครูใหญ่

คำว่า “ครู” ย่อมหมายความว่า บุคคลผู้ให้ศึกษาในโรงเรียนราษฎร์

คำว่า “ศาล” ย่อมหมายความว่า ศาลยุติธรรมแผนกแพ่ง ซึ่ง
 เป็นกระทรวงศาลใต้พิพารณาคดีในอาณาเขตต์ที่โรงเรียนมีอยู่ ภาวะ
 ใต้ทั้งชั้น

ลักษณะที่ ๑

การตั้งและเปิดโรงเรียนราษฎร์

มาตรา ๓ บุคคลจะพึงตั้งโรงเรียนได้ เมื่อมาประกอบพร้อมด้วย
 ลักษณะทั้งนี้ คือ

(๑) เป็นผู้มิอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

(๒) เป็นผู้ยังไม่เคยต้องโทษตามประมวลอาชญา เพราะความ
 ผิดฐานกบฏประทุษร้ายต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและแผ่นดิน ผิดฐานอำพราง
 ในสัญญาซื้อขายหรือเท็จ ทำพยานเท็จ ผิดฐานเป็นโจร ลักขโมย คุมเข้าเป็น

ซึ่งผู้ ผิดฐานปลอมเงินปลอมบัตรตราสาร ผิดฐานล่วงค้ำลสมภารข่มขืน
ทำชำเราทำอนาราย ผิดฐานทำกุมารในครรภ์ให้ตก ผิดฐานเป็นโจร
ลักลอบชิงปล้น สกมภ์ลัก ผิดฐานกรรโชก ฉ้อฉลนียกยอกทรัพย์ ฤา
รับของโจร แต่มาตราใดมาตราหนึ่ง

(๓) เป็นผู้ปราศจากข้อรังเกียจคัดค้าน เพราะ มีชื่อเสียงอัน
เป็นมลทินล่วงค้ำลสมภาร เห็นปานว่าไม่เป็นที่สมควรจะวางโทษ
กุดบุกรให้เพื่ออบรมศึกษาได้

มาตรา ๔ บุคคลอื่นจะพึงทั้งเป็นครูใหญ่ได้ ถ้าว่า

(๑) เป็นผู้ประกอบพร้อมด้วยลักษณะที่ไว้กว้างไว้ในบรรพมาตรา
สำหรับผู้จัดการโรงเรียน กับทั้ง (๒) เป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรประโยค
ครูมูลฤาใบสำคัญชั้นมัธยมปีที่ ๖ แห่งโรงเรียนรัฐบาล ฤา เป็นผู้ไ้
รับประกาศนียบัตรอย่างอื่น ฤา ประกอบด้วยคุณวุฒิเห็นปานนั้น อันเสนาบดี
กระทรวงธรรมการ จะได้ ดำรงรับรองว่าเทียบเท่ากับ ประกาศนียบัตรแห่ง
โรงเรียนรัฐบาลได้ แต่ไว้ในผู้ที่ได้รับเทียบประกาศนียบัตรเทียบคุณวุฒิ
นั้น จะต้อง มีความรู้ภาษาไทยพูดได้พอประมาณด้วย

มาตรา ๕ ให้เสนาบดี กระทรวงธรรมการแจ้งความด้วยจดหมาย
แก่ ผู้จัดการโรงเรียนทั้งหลายบรรดาซึ่งมีอยู่ในขณะ เมื่อ ประกาศใช้ พระ
ราชบัญญัตินี้ว่า ถ้ามีความจำเป็นจะยกย้ายโรงเรียนสืบไป จะต้อง
ปฏิบัติตามบทพระราชบัญญัตินี้ให้บริบูรณ์ และให้บอกความจำเป็นแก่

เสนาบดีกระทรวงธรรมการภายในกำหนด ๒ เดือน นับแต่วันที่ได้ทราบ
จดหมายแจ้งความนั้น

มาตรา ๖ ผู้ใดจําเริญจะตั้งโรงเรียนขึ้น จะต้องแจ้งความจําเริญ
ถึงนั้น แก่เสนาบดีกระทรวงธรรมการก่อนที่ จะเปิดโรงเรียนให้ คึกคึก
อย่าง น้อย ๒ เดือน

มาตรา ๗ ถ้าโรงเรียนตั้ง อยู่แล้ว ถ้าจะตั้งขึ้นใหม่ในที่
นอกพระนคร ถ้า นอกจังหวัดอันบุรี ให้ส่งคำแจ้งความแก่พนักงาน
ธรรมการประจำจังหวัดและแก่ผู้ว่าราชการ ภาวนครบาลจังหวัดนั้นๆ
เพื่อจะได้ส่งต่อไปยังเสนาบดี กระทรวงธรรมการ ตามระเบียบราชการ พร้อม
กับความเห็นของเจ้าหน้าทีนั้น คำแจ้งความให้ทำตามแบบ อันเสนาบดี
กระทรวงธรรมการได้วางไว้ และให้ส่งลงสู่เขียบจดหมายโดยทางไปรษณีย์

มาตรา ๘ คำแจ้งความนั้นให้มีข้อความดังนี้ คือ

ชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ ลำานักอาครัย และสัญชาติของผู้ จัดการโรงเรียน

ชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ ลำานัก อาครัย สัญชาติของครูใหญ่

และมีประกาศนียบัตรอย่างไร

บอกบรรยายซึ่งพื้นที่ ถิ่นฐานบ้านเรือนโรงเรียน และบริเวณที่ตั้งโรงเรียนอยู่
แล้ว ถ้าได้ตั้งขึ้น

บอกบรรยายประเภทแห่งการศึกษา ซึ่งให้ อยู่ ที่ใด ซึ่งตั้งใจว่าจะ
ให้ ที่ใด เป็นความประสงค์ของผู้ จัดการโรงเรียนนั้น คือว่า

(๑) จะให้ศึกษาแก่นักเรียนชาย ๗๗ หญิง ๗๗ ทั้งชายและหญิง

(๒) จะจำกัดให้ศึกษา เฉพาะแต่ผู้ มีอายุไม่เกินแก่ที่กำหนดไว้
เพียงไร

(๓) จะให้สามัญศึกษาเป็นวิชาสาธารณทั่วไป ๗ วิสามัญ
ศึกษาเฉพาะวิชาชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่นว่าสอนภาษาต่างประเทศภาษา
ไทยภาษาหนึ่ง ๗ สอนศิลปศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่ง

จำนวนครู ซึ่งผู้ จัดการโรงเรียนได้ ๗ ๗ ตั้งใจจะใช้สำหรับ การ
ศึกษาในโรงเรียน ของตนเอง

มาตรา ๙๘ เสนาบดี กระทรวง อธิการ ๗ จะ คัดค้านในการจะ
การโรงเรียนอยู่ ๗ ในการจะเปิดโรงเรียนใหม่ได้ โดยมีเหตุผล
ตอบส่งไป ตามระเบียบราชการ เพื่อขอแก้ผู้ส่ง คำแจ้งความ นั้นให้
ทราบเหตุที่ขัดขวางขึ้น คัดค้านนั้น

ฝ่ายโรงเรียนซึ่ง มีอยู่ แล้ว คราวใด เสนาบดี กระทรวง อธิการ
ยังมีได้ขอกัดค้านให้แจ้ง โรงเรียนก็ ดำรงอยู่ ได้ตามนั้น

ฝ่ายโรงเรียนที่จะเปิดใหม่ ถ้า เสนาบดี กระทรวง อธิการ มีได้
ขอกัดค้านให้แจ้งภายใน ๒ เดือน นับแต่วันที่ ได้ส่ง คำแจ้งความ ลง
สู่เข็มนาไปรษณีย์ ส่งไปแล้ว จะ เปิดโรงเรียนนั้น ก็ได้ เทียว

มาตรา ๑๐๐ การคัดค้านไม่ให้คงดำรงโรงเรียนอยู่ ก็ได้ คัดค้าน
ไม่ให้เปิดโรงเรียนใหม่ ก็ได้ จะพึงทำได้ เฉพาะเหตุอันสมควรทั้งนี้ คือ

ถ้าเจ้าความของเจ้างานจะคงดำรงโรงเรียนอยู่ ฤๅจะเปิด
โรงเรียนใหม่ยกพระองค์ไม่บริบูรณ์ตามพระราชบัญญัติ^๕นี้ ฤๅเป็นที่เคลือบ
แคลงว่าจะแกมเท็จ

ถ้าเจ้าผู้จัดการ ก็คือ ครูใหญ่ ก็คือ ไม่ประกอบด้วยคุณลักษณะสมบัติ
อันยังค้ำไว้โดยพระราชบัญญัติ^๕นี้ ในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ เพื่อเป็น
ผู้สมควรจะตั้งโรงเรียนได้

ถ้าเจ้าสถานที่ตั้งโรงเรียนมีอยู่แล้ว ฤๅที่ระดมเงินใหม่ไม่สมควร
โดยสภาพเป็นปฏิปักษ์แก่การศึกษาก็ว่า

มาตรา ๑๑ เมื่อเจ้างานจะดำรงโรงเรียน ฤๅจะเปิดโรงเรียน
ใหม่ได้ทราบคำคัดค้านแล้ว ผู้นั้นจะพึงดำรงโรงเรียนอยู่ได้ ฤๅจะเปิด
โรงเรียนได้ ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามคำแนะนำที่กระทรวงธรรมการให้เพียง
พอ สมกับที่ใด ซึ่งแรงให้จับปลงแก่ใจ จนได้ถอนคำคัดค้านนั้นแล้ว
ฤๅ มิฉะนั้นต่อเมื่อศาลได้ชี้ขาดตัดสินว่าคำคัดค้านนั้นไม่มีมูลที่ชดเชย

มาตรา ๑๒ เจ้างานจะดำรงโรงเรียน ฤๅจะเปิดโรงเรียนใหม่ ยังไม่
นับว่าได้ปฏิบัติตาม คำชี้แจงของเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ให้เพียงพอ
สมกับความแห่งบรรพมาตรา จนกว่าจะได้รับแจ้งความเป็นลายลักษณ์
อักษรถอนคำคัดค้าน แต่เสนาบดีกระทรวงธรรมการนั้นแล้ว

มาตรา ๑๓ ถ้าเจ้างานจะดำรงโรงเรียน ฤๅจะเปิดโรงเรียนใหม่
ยื่นคำร้องขอให้ศาลวินิจฉัยว่าคำคัดค้านนั้นไม่มีมูลสมควรดังนี้ ให้ส่ง

สำเนาคำร้อง แก่ เสนาบดี กระทรวงธรรมการ ฉบับหนึ่ง

โรงเรียนนั้น จะคงดำรงอยู่ ถ้าจะเปิดใหม่ไม่ได้ จนกว่าศาลจะได้
ตัดสินคดีเป็นที่ยุติว่าให้ คงดำรง ถ้าให้เปิดทั้งนั้นได้ แต่ศาลมีอำนาจ
ในระหว่างพิจารณาชั้นใดชั้นหนึ่ง เพื่อ ออกคำสั่ง ผ่อนให้ โรงเรียนคง
ดำรงอยู่ชั่วคราว ถ้าให้เปิดโรงเรียนได้ชั่วคราว

ลักษณะที่ ๒

การครอบงำโรงเรียนราษฎร์

มาตรา ๑๔ ในโรงเรียนราษฎร์ทั่วพระราชอาณาจักร ผู้จัดการ
โรงเรียนจะต้อง จัดสอนนักเรียน

(๑) ให้อ่าน เขียนและเข้าใจภาษาไทยได้ โดยต้องแปลพระสมุท

(๒) ให้ได้ศึกษาหน้าที่ ของพลเมืองที่ดี ปลูกความจงรักภักดี
ในกรุงสยามและ ความรู้ แห่งภูมิประเทศ รวมทั้ง พงศาวดารตำนาน
เมืองและภูมิศาสตร์ด้วย เป็น อย่างน้อย

แต่ เสนาบดี กระทรวงธรรมการ จะยกเว้นการ บังคับให้ สอนวิชาเช่นนี้
ได้แก่โรงเรียนใด โรงเรียนหนึ่ง ซึ่งเป็นโรงเรียน มีได้ สอนวิชาสามัญ
ทั่วไป หาก เป็นโรงเรียน ตั้งขึ้นด้วย มุ่งหมาย เฉพาะ จะสอนแต่ภาษาต่าง
ประเทศภาษาใดภาษาหนึ่ง ถ้ามุ่งเฉพาะ ศิลปศาสตร์ อย่างใดอย่างหนึ่ง

มาตรา ๑๕ เมื่อในโรงเรียนใดจะเปลี่ยนตัวผู้จัดการ ราษฎรใหญ่

ๆ ทั้งใครแทนที่ ๆ ะย้าย สถานที่โรงเรียน ให้บอกแจ้งการเปลี่ยน
ย้าย ที่เช่นนั้นโดยพิสดาร ทรงแก่เสนาบดีกระทรวง อรรถการ ด้วย
จดหมายส่งลงสู่ใบบรรณิธิ์ ๆ เมื่อเป็นโรงเรียน อยู่ นอกเขตต์พระนคร
นอกจังหวัดธนบุรี ก็ให้ส่งทาง เจ้าพนักงาน ตามระเบียบราชการ

ถ้าเสนาบดีกระทรวง อรรถการ พิจารณาเห็นว่า เพราะเหตุเปลี่ยน
สมัยด้วยเหตุผลที่ เหตุย้ายที่ก็ดี จะทำให้สภาพโรงเรียนนั้นผิดแผกไปไม่
บริบูรณ์อยู่ ตามลักษณะบัญญัติ เสนาบดีกระทรวง อรรถการ จะขอคืนแรงด้วย
ลายลักษณ์อักษรแก่ผู้จัดการ โรงเรียนตามระเบียบ ว่าขอคืนค้ำไว้
โดยชักเงินมิให้เปลี่ยนสมัย ๆ ย้ายที่นั้นได้

ถ้าภายในเดือนหนึ่ง แต่เวลาที่ขอกคืนค้ำแล้ว นั้น ผู้จัดการ
โรงเรียนมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้เพียงพอ จนได้ถอน ค้ำคืนค้ำนั้น
แล้วไซ้ เสนาบดีกระทรวง อรรถการ จะสั่งให้ ปักโรงเรียนเสียชั่วคราว ๆ
ให้ ปักเสีย ตลอดกาลก็ได้ คำสั่งเช่นนั้นให้บังคับได้ทันที ในการนี้
ผู้จัดการโรงเรียน ๆ ใหญ่ จะร้องขอให้ศาลวินิจฉัยว่า คำคืนค้ำ
 ๆ คำสั่งให้ ปักโรงเรียน นั้นไม่มีมูลสมควร ก็ร้องไต่ถามท่านอง

มาตรา ๑๖ เมื่อผู้จัดการโรงเรียนตั้งผู้ใดเป็นครู ให้แจ้ง
ความด้วย จดหมายส่งลงสู่ใบบรรณิธิ์ ทรงไปยังเสนาบดีกระทรวง
อรรถการ ๆ เมื่อเป็นโรงเรียน อยู่ นอกพระนคร นอกจังหวัดธนบุรี ให้ส่ง
จดหมายแจ้งความนั้นแก่เจ้าพนักงานตามระเบียบราชการ ในคำแจ้ง

ความนั้นให้บอก ชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ ลำนัก อาศัย และสัญชาติ
ของผู้นั้นที่ตนเป็นครูนั้น ถ้าใคร่ประกาศนียบัตร ฤๅมิคุณวุฒิชั้นใดก็ได้ให้
บอกมาด้วย

มาตรา ๑๗ เสนาบดีกระทรวงธรรมการจะแจ้งความด้วยลาย
ลักษณ์อักษรตามระเบียบราชการแก่ผู้จัดการโรงเรียน ว่าขอให้ถอน
ครูคนใดคนหนึ่งออกเสียได้แต่เฉพาะ อาศัยเหตุดังนี้ คือ

(๑) ถ้าครูคนนั้นเป็นพริ้มมลทินตามบทมาตรา ๓ ตอน (๒) และ (๓)

(๒) ถ้าครูคนนั้นพิสูจน์ไม่ได้ว่ามีความรู้ภาษาไทยพอแก่ที่ต้อง
การใช้ ในหน้าที่ตนจะสั่งสอน

ถ้าผู้จัดการโรงเรียนไม่ถอนครูนั้นออกเสีย ภายในเดือนหนึ่งนับ
แต่เวลาได้รับคำสั่งแจ้งความ เสนาบดีกระทรวงธรรมการจะร้องขอให้
ศาลชี้ขาดตัดสินบังคับให้ถอนครูคนนั้นออกเสียได้

มาตรา ๑๘ ให้ผู้จัดการโรงเรียนรายงานผู้ส่งรายงานปีละครั้ง แก่
เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รวมใจความดังนี้ คือ

(๑) จำนวนครูทั้งจำแนกชื่อตัว ชื่อสกุล อายุ ลำนัก อาศัย
และสัญชาติเรียงตัวไป

(๒) จำนวนนักเรียน

(๓) จำนวนนักเรียนที่สอบไล่วิชาได้ ถ้าแต่ละคนใดได้รับ
ประกาศนียบัตร ชั้นใดก็ได้ให้บอกรายงานให้แจ้งด้วย

มาตรา ๑๙ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ มีอำนาจห้ามไม่ให้
 สมุทหนัสนักเล่มีโตเล่มีหนึ่ง เป็นเครื่องศึกษาในโรงเรียน ซึ่งพิจารณา
 เห็นว่าเป็นทำนองฝ่าฝืนคลองคึกคักสมาจาร อันถึงาม ฤๅขัดต่อความสงบ
 รวยคาบแห่งประชา ฤๅเกลือกกว่าจะรุงใจกุดบุตรให้พึ่งสร้านเล่มีมรยาท
 เมื่อจะห้ามสมุทหนัสนักเล่มีโตเล่มี ะได้ลงโทษณการระบุชื่อสมุทหนัสนักเล่มีนั้น
 ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๐ การตรวจโรงเรียนราษฎร์ ตกเป็นหน้าที่แก่เจ้าพนักงาน
 ของรัฐบาล ผู้มีตำแหน่งดังว่าไว้ นั้น คือ

(๑) ผู้ตรวจธรรมการ ได้แก่ อธิบดีกรมศึกษาธิการ เจ้ากรม
 สาขาแห่งกรมศึกษาธิการ ข้าหลวงตรวจการศึกษาประจำภาค กรม
 การมณฑล กรมการจังหวัด ผะพนักงานตรวจการศึกษาประจำแขวง
 แห่งกระทรวงธรรมการ กับทั้งอุปราช สมุทเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการ
 ฤๅนครบาลจังหวัด

(๒) ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการจะได้
 แต่งตั้งไปเป็นพิเศษ ตามที่พิจารณาเห็นสมควร

มาตรา ๒๑ ผู้ตรวจการศึกษาทั้งหลายนี้ มีหน้าที่จะสอดส่องไต่
 สอนว่ากำเริงความอันผู้จางจะเปิดโรงเรียน ฤๅผู้จัดการโรงเรียนไต่
 ยันมานั้นถูกต้อง สมจริง ฤๅฉันทิ และว่าสถานที่โรงเรียนนั้นสมควรชอบ
 ด้วยลักษณะสุขาภิบาล ฤๅฉันทิ ให้ทำรายงานบอกเหตุการณ์ทั้งนี้

แต่เสนาบดีกระทรวงธรรมการ เพื่อว่าได้ทราบตระหนักแล้ว จักได้
สามารถวินิจฉัยว่า จะควรหยิบยกเหตุขึ้นคัดค้าน มิให้คงดำรงมิให้เปิด
ฤา มิให้จัดการโรงเรียนนั้นสืบไปได้

มาตรา ๒๒ อำนาจอและหน้าที่แห่งผู้ตรวจการศึกษามีดังนี้ คือ

(๑) ตรวจ สอดส่องดูว่าโรงเรียนอันได้เปิดจัดตั้งโดยลักษณะซึ่ง
ผู้จัดการโรงเรียนได้แจ้งความไว้ฉฉฉฉ มีได้แปรผันไปจากลักษณะนั้น

(๒) ตรวจ สอดส่องดูว่าสถานที่โรงเรียนยัง คงรักษาอยู่ ซะสมควร
ลักษณะสุขาภิบาลเป็นอันดี

(๓) ตรวจ สอดส่องดูว่าครูใหญ่และครูทั้งหลาย มีความรู้
ภาษาไทยเพียงพอสมควรแก่ความต้องการแห่งพระราชบัญญัตินี้ และว่าได้สอน
ภาษาไทยแก่นักเรียน พร้อมนักเรียนในความรักและความรู้ ภูมิประเทศ
สยาม ตามบทพระราชบัญญัติที่วางไว้

(๔) ตรวจ สอดส่องในวิธีจัดการโรงเรียน ฤา ในการฝึกสอนทั่ว
ไปไม่ให้มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งฝ่าฝืนคลองคัลลสมาจารอันดีงาม ขัดต่อความ
สงบแห่งประชา ฝ่าฝืน กฎหมาย พระราช อาณาจักร

มาตรา ๒๓ ผู้ตรวจการ ศึกษาทั้งหลาย จะเข้าไปตรวจโรงเรียน
ราษฎรได้ทุกเมื่อ และผู้ จัดการโรงเรียน ครูใหญ่ครูน้อย จัจะต้อง
รับและยินยอมให้ความ สะทวักโดย ควรแก่ การตรวจ ทุกประการ

มาตรา ๒๔ ให้เสนาบดีกระทรวง ธรรมการ ทำ ระเบียบ โรงเรียน

ราษฎรไว้ให้ถูกต้องเป็นหลักบัญชี ให้มีข้อความผิดพลาด ว่าด้วยการเปิด
โรงเรียน คงค้างและ หักการโรงเรียน และทั้งเหตุให้ ปิดเลิกโรงเรียนด้วย

ลักษณะที่ ๓

การปิดเลิกโรงเรียน

มาตรา ๒๕ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ มีอำนาจสั่งให้ ปิดเลิก
โรงเรียนชั่วคราว ฤ็ ปิดถาวรกาลใด เพราะอาศรัยกรณีเหตุใดเหตุ
หนึ่งมีประการดังนี้ คือ

(๑) ถ้าโรงเรียนคงค้างอยู่ ฤ็เปิดขึ้นใหม่ โดยฝ่าฝืนต่อ
บทพระราชบัญญัติ

(๒) ถ้าได้เปลี่ยนตัวผู้ จัดการโรงเรียน ฤ็ครูใหญ่ ฤ็ย้าย
สถานที่โรงเรียนโดยฝ่าฝืนต่อบทพระราชบัญญัติ

(๓) ถ้าผู้ จัดการโรงเรียน ถัด ครูใหญ่ ถัด มาบกพร่องไม่
บริบูรณ์ด้วยคุณลักษณะ ตามคำพระราชบัญญัติ (มาตรา ๓ และ ๔)

(๔) ถ้าปรากฏจากรายงานของผู้ตรวจ การศึกษาว่า สถานที่
โรงเรียนนั้นมีไม่สมควร ฤ็เกลือกกว่า จะเป็น ที่ ก่อโรคภัยอันตรายแก่
ความผาสุก ของนักเรียน ฤ็ครูทั้งหลาย และเมื่อผู้ จัดการโรงเรียนได้
รับคำแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษร ให้จัดทำสถานที่นั้นให้กลับคืนดีดังเดิม
ฤ็ให้ย้ายโรงเรียนไป ตั้งที่อื่นภายในเวลาอันสมควรแล้ว ก็ไม่ทำ
ตามคำแนะนำนั้น

(๕) ถ้าปรากฏจากรายงานของผู้ตรวจการศึกษา ว่าผู้จัดการโรงเรียนที่ดี ครูใหญ่ที่ดี มีใต้นำพาบทพระราชบัญญัติ^{นี้}ในข้อที่บังคับให้สอนภาษาไทย ให้พร่ำสอนความรักและความรู้ภูมิประเทศสยาม ฤกว่ายังขึ้นใช้สมุดหนังสือต้องห้าม และผู้จัดการโรงเรียนได้รับคำสั่งทั่วทั้งที่กักตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรให้ปฏิบัติตามบทพระราชบัญญัติภายในกำหนด ๑ เดือนแล้ว ก็ยังมีใต้นำทำตามนั้น

(๖) ถ้าผู้จัดการโรงเรียนมีใต้นำพาความในการตั้งครู ฤามีใต้นำพา^{นี้}เชื้อพงศ์คำศาลพิพากษาคดีเป็นที่ยุติ ซึ่งสั่งบังคับให้ถอนครูคนใดคนหนึ่ง ออกเสีย

คำสั่งของเสนาบดีกระทรวงธรรมการให้ปิดโรงเรียนเสียดังนี้ ให้บังคับใต้นำพา

ในการนี้ ผู้จัดการโรงเรียน ครูใหญ่จะร้องขอให้ศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งให้ปิดโรงเรียนนั้นไม่มีผลสมควร และขอให้เลิกถอนคำสั่งบังคับนั้นเสีย ก็ให้ร้องใต้นำพาทำนอง

มาตรา ๒๖ ในเมื่อเกิดความไม่เรียบร้อยซึ่งอาจเป็นภัยอันตรายแก่ความผาสุกแห่งนักเรียน ครูทั้งหลาย เสนาบดีกระทรวงธรรมการมีอำนาจสั่งให้ปิดโรงเรียนราษฎรชั่วคราวได้ทันที เพียงเวลากำหนดไม่เกิน ๑ เดือน คำสั่งเช่นนั้น ถ้ามีเหตุจะต้องขยายเวลาต่อออกไปก็อาจสั่งซ้ำได้เพียงอีก ๑ เดือนเท่านั้น

ลักษณะที่ ๔

โรงเรียนอนุบาล

มาตรา ๓๗ โรงเรียนอนุบาลเป็นโรงเรียนที่ประสงค์มุ่งเอาการ
เลี้ยงดูเด็กอายุอ่อน ๆ เป็นใหญ่ และสอนเด็กให้รู้ อ่านรู้ เขียนรู้ นับไป
พลางในรวางเวลานั้นด้วย

ในโรงเรียนเช่นนั้น ครูอนุบาลโรงเรียนไม่ต้องมี ประกาศนียบัตร
อย่างไร ก็ควรเป็นได้

มาตรา ๓๘ แต่ในความขัดข้องแห่งพระราชบัญญัตินี้ว่าด้วย
การครอบงำการเปิดและการปิดโรงเรียน กิจ และการสุขาภิบาลก็ดี ให้พึง
อนุโลมใช้บังคับแก่โรงเรียนอนุบาลนี้ โดยมากที่สุดแต่ที่ควรเป็นไปได้

ลักษณะที่ ๕

วิธีพิจารณาและลงโทษ

มาตรา ๓๙ ในการพิจารณาคำร้องคดีพิพาทด้วยการเปิด ปิด
โรงเรียนก็ดี ด้วยการให้ถอนครูออกก็ดี ศาลพึงให้โอกาสแก่เสนาบดี
กระทรวงธรรมการ และแก่บรรดาผู้ มีประโยชน์ได้เสียกับคดีนั้น เพื่อได้
นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความที่ศาลเห็นสมควร และฟังการมโด้แย้ง
ทั้ง ๒ ฝ่ายก่อนแล้วจึงพิพากษา ส่วนวนคดีเช่นนั้นให้ ปิดตราแดงเร่ง
พิจารณาข้ามลำดับเลขอย่างคดีทั่วไป ความกระบวนพิจารณาความแพ่งได้

มาตรา ๓๐ ผู้จัดการโรงเรียน ครูใหญ่ ครูน้อย ฤๅครูขนาดเล็ก คน
ใดไม่นำพา ไม่ฟังคำสั่งบังคับฝ่ายอรรการที่ชยบถัก ฤๅขึ้นขัดคำพิพากษา
เป็นที่สุกในการปิดโรงเรียนชั่วคราว ฤๅปิดตลอดกาล ฤๅในการให้ถอน
ครูออกถัก ผู้นั้นมีความผิดต้องวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน
ฤๅปรับไม่เกิน ๑๐๐ บาท ฤๅทั้งจำและปรับทั้ง ๒ สถาน

บุคคลผู้ใดทราบคำสั่ง บังคับฝ่ายอรรการ ฤๅคำพิพากษาของ
ศาลแล้วเป็นใจออกหนุนผู้จัดการโรงเรียน ครูใหญ่ ครูน้อย ฤๅครูขนาดเล็ก
ให้ทำผิดประการใดประการหนึ่ง ซึ่งกล่าวไว้ในของบนัน ท่านว่าผู้
นั้นมีความผิดต้องวางโทษคุกเดียวกัน

มาตรา ๓๑ บุคคลผู้งานจะเปิดโรงเรียนคนใด ฤๅผู้จัดการ
โรงเรียนคนใดจงใจอำพรางให้การเท็จในคำแจ้งความ ซึ่งท่านบัญญัติ
บังคับไว้ว่าให้ส่งแก่เสนาบดีกระทรวงมหการ ผู้นั้นมีความผิดต้องโทษ
ให้ปรับไม่เกิน ๕๐ บาท

มาตรา ๓๒ ผู้ใดจงใจขัดขวางต่อผู้ตรวจการศึกษาในการปฏิบัติ
หน้าที่ผู้นั้นมีความผิดต้องโทษให้ปรับไม่เกิน ๕๐ บาท

มาตรา ๓๓ การฟ้องเอาโทษผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติ
ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการฝ่ายเดียว

ประกาศณวันที่ ๕ เดือนมิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

พระราชบัญญัติแก้ไข

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พุทธศักราช ๒๔๗๐

—*o*—

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ กรมตำรา กระทรวงธรรมการ

พระราชบัญญัติแก้ไข
พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พุทธศักราช ๒๔๗๐

—*O*—

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ กรมตำรา กระทรวงธรรมการ

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

๑๐๕๕๗๗ ๗๗๗๗๗๗

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระธรรมนูญฉบับที่ ๑

พระราชบัญญัติแก้ไข พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พุทธศักราช ๒๔๗๐

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้
ประกาศ จงทราบทั่วกันว่า

โดยที่ เป็นการสมควร ที่จะเพิ่มเติมบท บัญญัติใน พระราช
บัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๖๑

จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขมาตรา ๒๕ แห่ง
พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ โดยแทรกบทบัญญัติ ต่อจาก
อนุมาตรา ๕ แห่งมาตรา ๒๕ ดังต่อไปนี้

“ ๕ ก. ถ้าปรากฏว่ามีการสอน ฤๅเตรียมจะสอน ลัทธิ
ฤๅแบบแผนทางการเมือง ฤๅทางเศรษฐกิจในโรงเรียนใด ด้วย
เจตนา ฤๅคำนวณว่า จะให้เกิด ความเกลียดชัง หรือดูหมิ่น
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฤๅ ต่อรัฐบาล ฤๅราชการแผ่นดิน ก็ดี ฤๅ
จะให้มี การเปลี่ยนแปลงใน รัฐบาล ฤๅพระราชกำหนดกฎหมายด้วย ใช้
กำลัง บังคับ ฤๅ กระทำร้าย ก็ดี ฤๅจะให้ คนทั้ง หลาย เกิดความ

ไม่พอใจและกระด้าง กระต็อง ถึงอาจเกิดเหตุร้ายในแผ่นดินของท่านได้ก็ดี ถ้าจะกลัวให้เกิดขึ้น ซึ่งความเกลียดชัง ระวังคนต่างชั้น กันก็ดี ถ้าจะยอมให้คนทั้งหลาย กระทำการ ล้วง ลมิด ต่อ พระราชกำหนดกฎหมาย ก็ดี ”

ให้ไว้ พระราชบัญญัติ นั้นนับ ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๓๐ เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัตยุบัน

